1855. TWEE EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 54.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer Courant geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen ƒ1.85, buiten Assen franco per post ƒ 2,00.

ZATURDAG 7 JULIJ.

De prijs der Advertentien is van tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

6 Julij.

Keizer Napoleon III heeft de buitengewone zitting van den Senaat en van het Wetgevend Ligchaam met eene aanspraak geopend, die in enkele opzigten nog al belangrijk was. 't Is waar, de Fransche Natie weet, dat van haar zou gevraagd worden ettelijke duizende landskinderen, tot verdere handhaving van het Europeesch evenwigt, en ettelijke millioenen francs als oorlogkosten. Zij wist, dat haar eene belasting wachtte op het reizen per spoortrein en het transport van reisgoederen. Zij wist, dat de indirecte belastingen en die op de sterke dranken zou worden verhoogd, alles te zamen tot een bedrag van 40 millioen guldens, alsmede dat men dat geld ook vroeg tot betaling der rente van 750 millioen guldens, die men van haar wenscht te leenen, maar zij wist niet, of de Keizer bij zijn voornemen bleef om naar de Krim te gaan, en in welke verhouding het Westen stond tot Duitschland en hoofdzakelijk tot Oostenrijk.

Dat weet zij nu.

Napoleon III gaat dus niet naar de Krim, hoeveel smart hem dat besluit ook kostte, en dat de houding der geallieerden tegenover Oostenrijk koel, vrij koel is, heeft hij duidelijk in zijne woorden verraden.

Toen de Keizer de aanspraak deed, zat hij op den troon, omringd van de Prinsen Jerôme, Louis Bonaparte, Napoleon en Murat. Zijne komst in de vergaderzaal der Tuilerien werd door gejuich begroet, en ook zijne woorden, vooral die, welke verdiende eer aan het leger en de vloot bragten, met luide goedkeuring bekroond, maar 't geen hij van Oostenrijk zeide, deed een dof gemompel ontstaan. De Fransche Natie is driftig van aard, en het wachten valt haar moeijelijker dan de Engelsche. Oostenrijk was haastig in het belooven maar traag in 't uitvoeren, en het is dus geen wonder, dat zij met genoegen de beleefde afkeuring der Weener politiek uit den mond haars Keizers vernam. Volgens particuliere berigten sprak Napoleon zijne aanspraak geheel uit het hoofd, op vasten toon en met een opgeruimd gelaat, en dat viel te meer in 't oog, daar hij na den 18 Junij, de droevige herinnering van den slag bij Waterloo, steeds in eene klaarblijkelijk gedrukte of ontevredene stemming verkeerde.

Had men voor 2 Junij nu en dan verzekerd, dat er vrij ernstige woordenwisselingen tusschen het Westen en het Weener kabinet, vooral ter zake van de aanzienlijke vermindering van het Oostenrijksche leger, plaats vonden, na de aanspraak des Keizers erlangde die verzekering meer schijn van waarheid.

Maar zal de voorzigtige Oostenrijksche politiek, welke hare rigting welligt verkrijgt volgens de raadgeving van den grijzen Metternich, door de bedreiging van het Westen veranderen?

Wij gelooven het niet, en te minder zullen wij dat, als Oostenrijk en Pruissen meer eensgezind te werk gaan.

Of voerden zij een afgesproken twist? Deelden zij elkander in stilte de rollen toe?

Er zijn wel ergdenkenden, die dat beweren, maar wij behooren niet tot hen.

Maar wat wil dan Oostenrijk en wat wil Pruissen?

Welligt heeft het zijn nut, dat met een paar regels voor onze lezers op te helderen:

Oostenrijk wenscht, dat de Duitsche Bondsvergadering verklare: ik keur het tractaat van 2 December, gesloten tusschen Oostenrijk, Engeland, Frankrijk en Turkije, goed, zonder mij daarom nog te verklaren voor de nadere uitlegging der 4 punten, waaruit dat verbond bestaat.

Pruissen wil zoodanige verklaring door de Bondsvergadering niet hebben afgelegd. Het redeneert aldus: Rusland nam de beide eerste punten aan, n.l. „de vaart op den Donau vrij en de Vorstendommen onder de bescherming van al de Mogendheden," en door die aanneming is Duitschland's onafhankelijkheid en onschendbaarheid verzekerd. Meer te vragen zou zijn, partij te kiezen tegen Rusland, en dat is Duitschland's roeping niet.

Zoo staan de beide kabinetten tegenover elkanderen.

Oostenrijk zal nu zijn voorstel bij de Bondsvergadering ter tafel brengen. Pruissen zal het bestrijden, en de andere Bonds-Staten, Beijeren, Wurtemberg, Saksen, Hannover enz. enz.?

De tijd zal daarop antwoorden, maar wanneer?

De diplomatie verstaat zoo goed de kunst om langzaam te doen, waar haast tot schade kon zijn!

Uit de Krim weinig nieuws,

Generaal Simpson zal Raglan's plaatsvervanger wel blijven. Hij is een dapper krijgsman en bij het leger bemind. Bij den slag van Waterloo werd hij gekwetst.

Pélissier tracht nu door werken onder en boven den grond de Malakoff-toren meer en meer te naderen. Dat noemt men „belegeren volgens de regelen der kunst." Is dat beter, dan ware het wenschelijk, dat hij dat eerder had bedacht. Duizende menschenlevens waren er dan welligt gespaard. De bladen zijn nog altijd gevuld met berigten over de moorddadige gevechten op 18 Junij geleverd. Van wederzijden is met leeuwen-moed gevochten, ja met onbeschrijfelijke verbittering heeft men elkander afgemaakt. Met allerlei onverwachte hindernissen hebben de belegeraars te kampen en de grond, dien zij betreden, is allerwege ondermijnd en bewaart links en regts werktuigen, die bij de minste drukking ontploffen en verwoesting en dood rondom zich verspreiden. Een voetstap, een hoefslag wordt zoo de oorzaak van den dood van honderden. Pélissier, de voortvarende Pélissier, schijnt voor Napoleon nog te traag te zijn. Hij ontving de stellige last, althans men zegt het, om de Malakoff-toren op 18 Junij aan te vallen en, zoo 't eenigzins mogelijk was te veroveren, en hij deed het, hoewel tegen zijn zin. De uitslag leerde, dat zijn oordeel juist was en verdrietig over de dwang, hem dikwijls opgelegd, zou hij zijn ontslag hebben gevraagd. Napoleon durft hem echter dat niet geven, en daarom kwam Pélissier tot het besluit, om in 't vervolg te handelen, zooals zijn eigen genie en ondervinding hem raadt. Ook een der generaals komt nu en dan tegen hem in verzet, *zoo zelfs*, dat dezen eens kort en bondig werd toegevoegd: „gehoorzaam of ik laat u fusilleren!" Hij gehoorzaamde, maar hoe? Sebastopol maakt wat te doen! En wat zal het einde zijn van de Krim-historie!

Hoe groot het aantal dooden is, op 18 Junij gevallen, blijft nog altijd onzeker, maar welligt is het cijfer daarvan op 10.000 te stellen. De Franschen hadden geen handen genoeg om hunne dooden ter aarde te bestellen en vroegen daartoe de hulp der Russen.

Men schrijft uit Marseille: In onze nieuwe haven heerscht zulk eene bedrijvigheid, dat men die met eigene oogen moet aanschouwd hebben, om zich een begrip er van te knnuen maken. Hoe meer schepen er aankomen, des te meer industrieelen, leveranciers, drankverkoopers en restaurateurs, wijnkoopers en *tutti quanti* vestigen er zich, en de uithangborden voor hunne winkels prijken met opschriften in verschillende talen, voornamelijk in het Engelsch, Duitsch, Spaansch, Grieksch. Voor een wijnhuis, digt bij de zee staat: *A l'union des deux nations* op de eene zijde, en op de andere: *Fo the union of the two nations.* Voor een barbierswinkel staat in het Duitsch: „Hier wordt haar gesneden en de baard gesehoren." Voor zekere kleine herberg staat: „Hier spreekt men Duitsch en *Prussien.*" „Drommels! dacht de schrijver van dit berigt, ik ben reeds vele jaren uit Duitschland verwijderd, hebben de Pruissen sedert ook eene andere spraak aangenomen. Ik ging naar binnen en vroeg in het Duitsch eene flesch wijn. Dadelijk kwam de kastelein naar mij toe en sprak mij zeer vriendelijk aan, hij sprak echter een hollandsch dialect. Na een glas wijn gebruikt te hebben verzocht ik hem toch Pruissisch met mij te spreken, dit deed hij dadelijk en vlugger dan Duitsch; het was plat Duitsch, zooals de zeelui in het Noorden spreken. Ik beveel dezen man alle hier heenkomende Pruissen aan en vooral aan de goede Berlijners, die in Marseille heimwee naar de oevers der Spree mogten gevoelen."

In de zitting van het Hoogerhuis van 28 Junij deelde Lord Brougham eenige even belangrijke als verblijdende berigten mede omtrent de slavenhandel in Brazilie. Naar hetgeen de Braziliaansche gezant te Londen hem verzekerd heeft, is in de laatste vier jaren de slavenhandel en de slavernij in dat rijk aanzienlijk verminderd. In het eerste dezer 4 jaren bedroeg het aantal ingevoerde slaven 50.000, in het volgende 30.000, in het 3e 3000, en in het vierde niets. Van die laatsten 3000 hadden 1500 het geluk in handen der politie te geraken, die hen dadelijk in vrijheid stelde.

De vondst der 46 helsche machines in de Oostzee geeft tot velerlei bespiegelingen aanleiding. Voor alles is men het oneens over den tijd, wanneer de Russen ze hebben laten zinken. Het schijnt, dat zij er nog niet waren, toen admiraal Dundas zich met verscheidene stoomschepen in de nabijheid der forten gewaagd heeft. De batterijen moet men ook later hebben laten zinken, maar hoe dit, zonder opgemerkt te worden, geschieden kon, is eveneens een raadsel, daar twee oorlogstoombooten waren achtergebleven om nacht en dag op 's vijands bewegingen te letten. Het is niet aan te nemen, dat het geheele kanaal van die machinen voorzien zij. Deze toestellen brengen nu weder Dundonald's vernielingsmiddelen op het tapijt. Zoo de regering werkelijk, slechts uit een menschlievend oogpunt, daarvan geen gebruik wilde maken, zullen deze bedenkingen wegvallen, als de oorlog een bloedig karakter aanneemt, en Dnndonald's vrienden, de Tories en hunne organen, dringen bij de regering aan op de aanneming zijner voorstellen.

7 Julij.

Den 3den dezer hebben de verbondene legers voor Sebastopol met al de praal, die de omstandigheden veroorloofden, de laatste eer aan de stoffelijke overblijfselen van Lord Raglan bewezen.

Voor weinige dagen nog was er bijna geen blad in Engeland en ook in Frankrijk (voor zoo ver namelijk de Keizer hier de dagbladen toestond, hunne meening te openbaren), dat niet den staf over den Engelschen Opperbevelhebber brak; ook in het Engelsch Parlement werd menige beschuldiging menig verwijt tegen hem gehoord; en thans...! Ieder dagblad in de beide Rijken beijvert zich nu, om de uitstekende hoedanigheden van Lord Raglan in het licht te stellen en de door hem bewezene diensten met dankbaarheid te erkennen. In de beide Engelsche huizen hebben zoowel Ministers als onderscheidene leden een warme hulde aan de groote verdiensten van den overledene gebragt. De Minister Panmure zeide onder anderen, dat de natie in hem een stoutmoedig soldaat, een groot bevelhebber en een edel burger verloor.

De Koningin heeft aan het Parlement voorgesteld, om de verdiensten van Lord Raglan te erkennen, door gunsten te bewijzen aan zijne weduwe en zijn zoon; het Parlement heeft daarop aan de eerste een jaargeld van ƒ 12,000 en aan den laatsten een dito van ƒ 24,000 toegelegd.

Voor zeer weinige dagen nog wenschte men Raglan's verwijdering van het tooneel des oorlogs, thans betreurt men zijn verlies en zou men hem gaarne behouden hebben!

In de Oostzee hebben de Engelschen, volgens eene telegrafische dépêche, de vesting Wiborg gebombardeerd en vernield, volgens eene andere dépêche ook Nijstadt, plaatsen met 3000 en 2000 inwoners.

Eene treurige taak voorwaar, waarvan de geallieerde vloot in de Oostzee zich thans kwijt!

Het belangrijkste nieuws van den dag is voorzeker de verkoeling tusschen Frankrijk en Oostenrijk; in de troonrede van Napoleon III schemerde deze reeds door, maar duidelijk wordt zij uitgesproken in een artikel van den *Moniteur*, waarin in het breede wordt aangetoond, dat thans het geval bestaat, dat Oostenrijk de Westersche Mogendheden met de wapenen tegen Rusland diende bij te staan. Het artikel besluit met de volgende veel beteekenende woorden: „De Keizerlijke regering zal de taak blijven voortzetten, die de Voorzienigheid haar heeft opgedragen; zij zal zulks met de gematigdheid doen, die alle hare daden in deze reeds langdurige crisis kenmerkte. Gewapend ter verdediging eener zaak, die, *terwijl zij aller sympathien heeft verworven, ook aller vlaggen behoorde te vereenigen*, zal zij niets verzuimen, wat de reeds gesloten alliantie vruchtbaar kan maken of tot nieuwe alliantien kan leiden. Doch al zouden Frankrijk en Engeland geheel alleen het zwaarste gewigt van den last moeten dragen *tot aan het einde van den strijd*, dan nog heeft de Keizerlijke regering een volkomen voltrouwen op de krijgshaftige dapperheid der beide legers, even als op den burgerlijken moed der beide natien." De geallieerden zullen dus nieuwe alliantien zoeken. Die ooren heeft om te hooren, hoore! Mogten zij ons Vaderland slechts verschoonen van de eer hunner vriendschapsaanbiedingen!

Oostenrijk gaat voort, zich te ontwapenen, ook Baden en Beijeren doen desgelijks.

In Italie blijft het onrustig; de Koning van Napels heeft weder sporen van Mazzinisten in zijn Rijk ontdekt; dadelijk zijn een aantal zijner onderdanen opgepakt en naar de gevangenis gebragt. Niets bloeit in dit Koningrijk zoo als het gevangeniswezen, en de Koning verkeert in de dringende noodzakelijkheid, om er een aantal nieuwe te doen bouwen, daar de bestaande de landskinderen, die hij begrijpt achter deur en grendel te moeten plaatsen, bijlang niet meer kunnen bevatten.

De Paus heeft zijne groote misnoegdheid over het anders bij uitnemendheid Catholijke Spanje aan den dag gelegd, door van daar zijn gezant terug te roepen. Spanje verliest hierdoor weinig, maar de priesters zullen niet in gebreke blijven, om aan de ligtgeloovige menigte diets te maken, dat het verlies van de gunst des Pausen gelijk staat met het verlies van de gunst van God, of liever dat het laatste het noodzakelijk gevolg van het eerste moet zijn.

Wij hebben weder een opstand in Spanje te vermelden; thans is het eene geheele provincie en wel Katalonie, dat in opstand verkeert. Er hebben verscheidene moorden plaats gehad, waaronder die van twee afgevaardigden te Barcelona. De Kapitein-Generaal Zapatera is met de getrouwe troepen in de citadel teruggetrokken. De nationale garde weigert op te rukken. De regering heeft bemiddelaars gezonden, om met de muitelingen te onderhandelen. De leus is: „leve Espartero;" het voorwendsel: het lage arbeidsloon. De werklieden hebben over het algemeen het werk geschorst.

Barcelona 6 Julij. 40.000 arbeiders zijn meester van de stad. Alle werkplaatsen zijn gesloten. Door de komst van Espartero is echter de opstand gestuit.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

EERSTE KAMER DER STATEN GEN.

Zitting van 3 Julij. De Kamer heeft heden, nadat de heer *Sichterman van den Brake* als nieuw benoemd lid was toegelaten, achtervolgens zonder discussie met algemeene stemmen aangenomen: 1o. tien ontwerpen tot naturalisatie van even zoo vele personen. 2o. verklaring van algemeen nut van den aanleg van een rijweg in de gemeente Veendam. 3o. goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en de gemeente Kampen. 4o. wijziging der wet op de brievenposterij. Daarna zijn 5o. de discussien gevoerd over het hoofdstuk marine. Het ontwerp is aangenomen met 31 tegen 2 stemmen.

Tijdens de Koning zich dezer dagen in Gelderland op het buiten van den heer *van Pallandt* bevond, heeft Z. M. o. a. nog een bezoek gebragt aan het door den watersnood zoo fel geteisterde Dreumel. Z. M. heeft bij die gelegenheid uitdrukkelijk den wensch te kennen gegeven, om den grijzen visscher *Fiers Udo* en zijne zonen, op Bato's erf, die allen door het redden van hunne natuurgenooten bij de jongste overstroomingen hebben uitgeblonken, te zien en te spreken. Onmiddelijk is aan dien wensch voldaan. Nadat Z. M. zich eenigen tijd minzaam met den grijsaard en zijne zonen had onderhouden, heeft Z. M. de beide laatsten benoemd tot broeders der orde van den Nederlandschen Leeuw. Z. M. werd overal met geestdrift ontvangen; eene eerewacht te paard en een aantal autoriteiten vergezelden HD.

— In eene vergadering van de maatschappij van landbouw in het groothertogdom Baden gaf de voorzitter de meening te kennen, dat men uit het afnemen der cholera en de uitbarsting van den Vesuvius de hoop kon afleiden, dat de aardappelziekte zou verdwijnen. Dit had men in 1784 en 1785 na de uitbarsting van den Vesuvius waargenomen. Deze hoop moest echter niemand terug houden van het nemen van maatregelen van voorzorg.

— Men verneemt dat de wet tot wijziging van de wet van 12 April 1850, tot vaststelling van het briefport en regeling der brievenposterij met den 1sten September aanstaande in werking zal treden.

— Te Balie Ampenan (Java) had den 14 April eene vreesselijke doodstraf plaats. Eene zeer jonge schoone vrouw had een minnaar, 't geen ter kennisse was gekomen van den Radjah. Deze had haar zonder vorm van proces veroordeeld in zee te worden geworpen, en dit vonnis werd den 14 volgens oud gebruik uitgevoerd. De ongelukkige werd onder het gejuich der verzamelde Balinezen en Booginezen in eene schuit geplaatst, hare vingers en voeten werden vast en aan de voeten twee zakken met zand gebonden. Op 10 á 12 vademen diepte werd zij over boord geworpen. Moge de regering spoedig een einde maken aan zulke wreede en barbaarsche strafoefeningen.

Amsterdam, 2 Julij. Gisteren avond heeft de voormalige Roomsch-Katholieke priester *de Geest* eene voordragt gehouden in het Wapen van Amsterdam, welke door de policie is gestuit, aangezien door dezelve wanordelijkheden waren ontstaan, veroorzaakt, zoo men zegt, door de voor andere godsdienstige gezindheden kwetsende uitvallen van dien persoon.

Groningen, 5 Julij. Als een bewijs, hoe zeer de scheepsbouw in deze provincie vooruitgaat, en niet alleen in aantal, maar ook in grootte en bouw van schepen telkens weder verblijdende resultaten oplevert, kunnen wij mededeelen, dat gedurende de zes afgeloopen maanden van dit jaar het aantal nieuwgebouwde schepen, 't welk in de havens dezer stad alleen is binnengebragt om opgetuigd en voor de zeevaart gereed gemaakt te worden, bedraagt het aanzienlijk cijfer van 36, onder welke 9 schooners, 26 schoonergaljoot- en kofschepen en 1 hektjalk. (*Pr. Gr. Ct.*)

Elst, 1 Julij. Zekere *H. Hartman*, kleedermaker alhier, in den laatsten tijd ten gevolge van geldelijke ongelegenheid in eene meer of min zwaarmoedige stemming verkeerende, kwam eensklaps op de noodlottige gedachte niet, zooals in dergelijke omstandigheden te verklaren is, om zichzelf van het leven te berooven, maar in stede daarvan een schuldeloos wicht, een meisje van slechts ruim 2½ jaar, dat tegen behoorlijk kostgeld door zijne schoonzuster aan de zorg zijner huisvrouw was toevertrouwd, op eene barbaarsche wijze te vermoorden. Terwijl het kind nog in de kribbe gerust te slapen nederlag, nam hij zonder eenige de minste gebleken aanleiding of haat jegens zijn slagtoffer, maar, zooals hij later moet hebben verklaard, als door eene onwederstaanbare helsche magt gedreven, zijn scheermes, begaf zich met voorbijgaan zijner eigene in hetzelfde vertrek rustende kinderen naar de sponde van zijn nichtje en snijdt haar daarmede letterlijk bijna den geheelen hals af. De justitie heeft zich onmiddelijk naar de plaats des voorvals begeven en aldaar een instructie geopend. De onverlaat werd in den laten avond van heden onder den toevloed eener groote menigte, gevankelijk naar het huis van arrest te Nijmegen overgebragt.

Deventer, 2 Julij. Dezer dagen had alhier een treffend ongeval plaats. Eene moeder joeg haar kind, dat op straat speelde, in huis, zoo het schijnt wat onzacht, althans de kleine stoof naar binnen, viel in een ketel kokend heet water en bestierf het weldra. De moeder trok zich dit zoo sterk aan, dat zij als waanzinnig werd, nu en dan wel heldere oogenblikken had, maar mede binnen kort een lijk was. Dit plotseling dubbel verlies heeft den vader zoo geweldig geschokt, dat ook hij bedlegerig en men voor zijn leven ernstig beducht is.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Een inwoner van Bordeaux heeft den Keizer van Frankrijk een plan ingediend, volgens hetwelk het gebruik van buskruid bij de artillerie door dat van stoom zal worden vervangen, voornamelijk bij de artillerie op de oorlogschepen, waarvoor slechts één ketel zou noodig zijn. Het plan is in handen gesteld van den Minister van Marine tot het doen van proefnemingen.

— Het *Journal du Loiret* verhaalde dezer dagen het volgende: Heden middag reed de graaf *de la Motte* hier langs den spoorweg naar Bordeaux door, in het prachtig salonrijtuig dat hij voor zijn persoonlijk gebruik heeft laten vervaardigen. De graaf de *la Motte* is verbazend rijk en heeft op den spoorweg een rijtuig, of liever eene woning voor zich alleen willen hebben. In zijne waggon vindt men dan ook werkelijk een salon, eene eetkamer, eene slaapkamer met bed, een kelder enz. De graaf is een grijsaard van 80 jaren, hij reisde alleen met zijnen bediende. Zijne waggon is zijn eigendom, en als hij de plaats zijner bestemming bereikt heeft, sluit hij dien en steekt de sleutel in zijn zak."

— Het gezouten vleesch dat uit Z. Amerika naar Europa wordt overgezonden, is in Frankrijk onderzocht en uitnemend bevonden. Het ossenvleesch is minder geschikt om gebraden te worden, maar zeer goed voor bouilli of ragoût. Het varkensvleesch is uitmuntend. Beide vleeschsoorten zijn zeer goedkoop en de aanvoer wordt telkens grooter.

ZWEDEN.

Te Waxholm, in Zweden, heeft zich in den nacht van den 30 op den 31 Mei een jong onderofficier bij de artillerie van het leven beroofd, door het alarmkanon met een kogel te laden, zich er voor te plaatsen en zoo vuur te geven. Verdriet, omdat het gehoopte avancement hem was ontgaan, moet aanleiding tot deze wanhopige daad gegeven hebben. Zelfmoorden door middel van een kanon zijn zeer zeldzaam Uit den laatsten tijd herinnert men er zich een van dien aard, die plaats had in 1854 op de citadel van Erfurt, in Pruissen.

ASSEN, 7 Julij.

Onder het afdrukken dezer Courant ontvangen wij het navolgend TELEGRAFISCH BERIGT.

's Hage, 7 Julij. Het Fransch Wetgevend Ligchaam heeft eenstemmig de wetsontwerpen omtrent de ligting van 140.000 en de leening van 750 millioen franks aangenomen en heeft een wetsontwerp ontvangen tot waarborg eener Turksche geldleening van 125 millioen francs.

Naar men verneemt, heeft de heer Mr. *D. J. van Ewijck* aan Z. M. ontslag verzocht als Commissaris des Konings in Noord-Holland.

— De eerste nieuwe haring is aangekomen.

— De algemeene synode der Ned. Herv. kerk is 4 dezer te s'Hage geopend.

— Gisteren heeft het diner, door de staten dezer Provincie aan den heer Commissaris des Konings aangeboden, plaatsgehad.

— Niet alleen te Peize, maar ook in onderscheidene plaatsen van Friesland is de aardappelziekte weder waargenomen.

* **Staphorst 5 Julij.** Verleden Zaturdag raakte de zoon van *J. S.* een jongen van 12 jaren, met de paarden op den loop. Een heel eind holde hij met den wagen voort, totdat hij er afviel en bewusteloos bleef liggen. Schielijk werd hij in huis gedragen en kwam onder geneeskundige behandeling. De geneesheer bevond, dat hij zware kneuzingen aan het hoofd bekomen had. Men hoopt, dat hij thans het gevaar te boven is. — Als een sterk pleitend bewijs voor de deugdelijkheid van het in de voorgaande maand op nieuw openbaar gemaakt recept, voor de aan de weerweide laborerende runderen zij vermeld, dat *B. Koster* alhier, bij aanwending van hetzelve op zijne zes daaraan lijdende koebeesten, dezelve alle in het leven heeft behouden. Overigens bezwijken er hier dagelijks, bij welke van het bedoelde middel hetzij uit onkunde, hetzij uit onverschilligheid geen gebruik gemaakt wordt.

* **Meppel, 5 Julij.** Worden er somtijds hier en daar menschen aangetroffen, over wier eetlust men zich inderdaad in hooge mate moet verwonderen, zoo iets heeft in den aanvang dezer week ook hier plaats gevonden met den persoon *L. G.*, wien namelijk door onderscheidene jongelieden des avonds gezet werd, om in hunne tegenwoordigheid op de publieke straat onmiddelijk na elkander op te eten: 2 tiencents stoeten, 20 beschuiten, 13 vrij dikke graauwe meiknollen, 3 gedroogde schelvisschen en 2 pekelharings. Het hier opgenoemde was tot groote verbazing der vele omstanders spoedig naar binnengegaan van den eetlustigen jongeling, die tot de mindere klasse behoort, omstreeks 24 a 25 jaren oud, buitengewoon klein van gestalte, doch overigens vrij corpulent is, vooral na het houden van eenen maaltijd, zooals hier is vermeld.

* Eergisteren morgen zijn hier de eerste nieuwe Westlandsche aardappels ten verkoop aangebragt, die vrij goed van smaak en matig van dikte waren; de aangevoerde partij was niet zeer groot en spoedig geheel verkocht tegen *f* 10-″ het mud. Heden werden de nieuwe aardappelen op de markt reeds verkocht tegen 30 en 35 cents de 5 Ned. koppen, zijnde 7 en 8 gulden het mud. Ook de oude aardappels, die nog al in aanmerkelijke hoeveelheid werden aangevoerd, zijn gister tot veel mindere prijzen van de hand gedaan. Die de vorige week f 3.50 a f 4 het mud golden, werden nu voor f 2.50, hoogstens f 3.″ verkocht.

* **Wolvega, 2 Julij.** Uit het vroeger opgemaakte, en in dit blad medegedeelde tweetal, voor de vacante school te Boijl, gem. Weststellingwerf, is tot onderwijzer benoemd *G. Schieving*, ondermeester te Steenwijkerwold.

* **Gramsbergen, 27 Junij.** Voor eenige dagen wandelden des avonds drie menschen uit deze gemeente naar Hardenbergh. Toen zij in een weiland kwamen, waar een twintigtal koeijen liepen grazen, begon het hondje, dat zij bij zich hadden achter die dieren te jagen; deze liepen bijeen en werden kwaadaardig. Het hondje zocht zijn heil in de vlugt. - de koeijen zetteden het met een woest gebrul na, en onze wandelaars, bij wie de hond bescherming zocht, geraakten in eenen gevaarlijken toestand. Gelukkig bevond zich de landman *L.* in de nabijheid, die, het gevaar bemerkende, dadelijk kwam toeschieten, en met raad en daad bijstand bood. Door eene overhaaste vlugt in een bosschaadje, waar tevens de hond verborgen werd, geraakten zij uit het gezigt der woedende dieren, die overigens niet verre meer verwijderd waren; deze kwamen toen tot bedaren, en onze wandelaars die eindelijk, langs eenen omweg, de plaats hunner bestemming bereikten, kwamen nog met den schrik vrij. — Eene waarschuwing voor hen, die liefhebberijhondjes houden.

* **Hoogeveen, 5 Julij.** Gedurende de maand Junij 1855, zijn de nieuw verbeterde Hoogeveensche Vaart der Drentsche Kanaal-Maatschappij afgevaren:

	Vaartuigen.				Tonnen.
Uit Hoogeveen	970	metende te zamen			29631
Boven Sluis II en III of Roogat en Ossesluis . . .	132	″	″	″	2555
Boven de Meppeler Sluis .	281	″	″	″	6244
Totaal . . .	1383				38230

Behalve 82 kleine of ongemeten Vaartuigen; terwijl het Totaal der Afvaartsgelden over die maand bedraagt *f* 3657.07.

* **Zuidlaren, 2 Julij.** Van vele plaatsen verneemt men, dat er zeer weinig gras in de hooilanden is; van hier kunnen wij echter gunstiger berigten geven, hier is zelfs meer gras dan in vorige jaren en nu bij de aanvang des hooibouws valt de hoeveelheid nog aanmerkelijk toe. Op de hier plaats gehad hebbende verhuringen waren van andere plaatsen uit gebrek aan gras vele liefhebbers tot ons gekomen, waardoor de huurpenningen soms zoo hoog zijn gestegen, dat nu de huur zooveel heeft opgebragt, als voor korte jaren de inkoop des lands was. De overige vruchten staan uitmuntend; de aardappelen, die langen tijd zeer achterlijk waren, zijn in korten tijd, door het gunstige weder zóó ontwikkeld, dat het een verrukkend gezigt is; zij beloven, zoo ze door Gods goedheid bevrijd van ziekte mogen blijven, een goeden oogst. De vruchtboomen, die in deze streken zeer veel beloofd hebben, geven thans niet meer zooveel te hopen; denkelijk heeft de bloei veel geleden door veenrook en nachtvorsten.

VERGADERING DER PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE.

Donderdag 5 Julij 1855, 's middags 1 ure.

Vervolg van het Bijblad.

Aan de orde worden gesteld en daarna, op voorstel van den Voorzitter, alle voor informatie aangenomen, de volgende stukken:

a. De mededeeling van Gedeputeerde Staten nopens het verrigte, sedert de laatste vergadering, ten aanzien der zaken van de Drentsche Kanaal-Maatschappij;

b. De door den Commissaris des Konings gedane mededeeling van den inhoud eener missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, bevattende de beslissing des Konings, dat Commissien uit de Staten, éénmaal Z. M. magtiging verkregen hebbende, om, ook na het sluiten der Staten-Vergadering, hare werkzaamheden te vervolgen, de haar opgedragen taak ten einde toe kunnen vervolgen, zonder daartoe nieuwe magtiging te behoeven;

c. De door Gedeputeerde Staten gezondene kopij-acte van concessie tot den aanleg van spoorwegen in de noordelijke provincien, verleend aan de heeren C, S. Sixma Baron van Heemstra c. s., te Leeuwarden.

Door den Voorzitter voorgesteld zijnde, om de door den Minister medegedeelde beslissing van den Hoogen Raad, dat de Staten geene bevoegdheid hebben tot het geven eener bestemming aan boeten, op de overtreding der bepalingen van een provinciaal reglement bedreigd, mede aan te nemen voor informatie, vraagt het Lid Mr. H. Vos, of de Vergadering bekend is met den inhoud van het betrekkelijke arrest van den Hoogen Raad, hetwelk hij van groot belang rekent. De Voorzitter beantwoordt die vraag ontkennend en stelt voor, door Ged. Staten een afschrift van dat arrest te doen aanvragen en nader ter dezer tafel te brengen, — waartoe is besloten.

Aan de orde worden gesteld en voor informatie aangenomen:

a. De kennisgeving van Gedeputeerde Staten van de weigering van P. J. L. Eekhout te Smilde, om te ontvangen de beschikking der Staten, waarbij aan hem en anderen is vergund, om water uit de Hoofdvaart op te malen, tot voeding der Molenwijke.

b. Het exploict van den Directeur der Drentsche Kanaal-Maatschappij, tot betaling van het 4e jaarlijksche subsidie ad f 6000.—, aan die Maatschappij uit de Provinciale fondsen toegezegd;

c. Het antwoord van den Minister van Binnenlandsche Zaken op de missive van Ged. Staten, waarbij hem ten vorigen jare is toegezonden een extract uit de notulen dezer Vergadering, betrekkelijk het adres van C. Hollander c. s., zich bezwarende over de tolheffing op het Zwolsche Diep.

Thans wordt aan de orde gesteld het adres van den Rijksveearts H. Hovingh te Gasselte, bij vernieuwing toelage uit de Provinciale fondsen verzoekende. De Voorzitter herinnert de Vergadering, dat de vroegere verzoeken van den adressant zijn afgewezen om zijn laakbaar gedrag, met bijvoeging, dat dit, volgens bekomen berigt, alnog onveranderd en hetzelfde gebleven is, en stelt voor, om ook nu weder op zijn adres afwijzend te beschikken. Conform dat voorstel wordt besloten.

Voorts aan de orde gesteld zijnde de voordragt van Gedeputeerde Staten, tot het herstellen eener ingeslopene fout in de resolutie, waarbij ten vorigen jare aan R. W. Nijsingh te Leggelo c. s. het plaatsen van een overval in den stuwdijk der Hoofdvaart is vergund, is overeenkomstig die voordragt besloten, met bepaling, dat de betrekkelijke stukken uitvoering aan Gedep. Staten zullen worden gezonden, wederbijvoeging van een overgelegd adres van Jhr. E. J. van the, te Dwingelo, om vergunning tot het leggen van pomp in gemelden Stuwdijk, boven het Hareschut. deende de toezending van dat adres met het doel, om Ged. Staten te doen onderzoeken, of niet de overlaat W. Nijsingh c. s. zou kunnen dienen tot besproeijing der rijen, tot welker beëeming Jhr. van Holthe eene pom langt te leggen, zoodat het daarstellen van die pom noodig zoude zijn.

In behandeling wordt genomen de missive van G teerde Staten over de zaak der verbetering van het M Diep. De heer Vos betuigt zijn genoegen over de beha ling van Gedeputeerde Staten in deze zaak, en betoo groote noodzakelijkheid, dat de Staten bij den Minis decisie van Overijssel aandringen, omdat de bedoelde tering dringend en van 't grootste belang is. De Voo is van meening, dat Gedeputeerde Staten dienen te gemagtigd, om bij den Minister op de afdoening aan den. De heer Sluis acht het beter, dat dit door de Pr ciale Staten worde gedaan. De Voorzitter volhardt b gevoelen; het Lid Sluis insgelijks. Vervolgens wordt eenkomstig het verlangen van den laatstgenoemde be en aan de Leden H. Vos, Jhr. R. A. van Echten en Kniphorst opgedragen, den betrekkelijken brief van de ten aan den Minister te ontwerpen.

De stukken over het Reglement op den ijk der Bote Honigvaten in behandeling gebragt zijnde, deelt de Voorzitter mede, dat hij heden heeft ontvangen eene m van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsch ken, die hem heeft verzocht, aan de Staten voor te dr om de zaak te laten rusten, tot dat een ingesteld onder bij de Besturen van alle andere Provincien zal hebben getoond, of dit onderwerp *al* dan *niet* bij eene wet of eenen meenen maatregel van bestuur zal kunnen worden geregel Voorzitter stelt voor, om overeenkomstig 's Ministers verl te besluiten, en de zaak tot de aanstaande najaarsver ring te verdagen. Het Lid Roelink verklaart, zich met voorstel te kunnen vereenigen, doch verlangt, dat, neer niet acht dagen vóór de najaarsvergadering 1855 nisters beslissing is ontvangen, Gedeputeerde Staten een concept-reglement aan de Staten voordragen. De V zitter meent, dat er tegen dien tijd het antwoord van Minister wel zal zijn, doch in allen gevalle ook gevr kan worden. De heer Roelink dringt aan op het door voorgestelde, waarop de Voorzitter antwoordt, dat het door de Commissie uit de Staten gemaakte ont dient te worden afgedaan. De heer Roelink blijft bij zij voelen, en wenscht de zaak niet verder op de lange baan te ben geschoven. De heeren Oosting en Sluis voeren ve gens het woord over deze zaak, waarop de Voorzitter stelt, haar tot morgen aan te houden, wordende het Roelink verzocht, zijn voorstel te formuleren, 't welk dezen wordt aangenomen. Dat voorstel zal derhalve gen op nieuw in behandeling worden gebragt.

Aan de orde gesteld zijnde de missive van Gedepute Staten, betrekkelijk de Noord-Willemsvaart van Assen Groningen; verlangt de Voorzitter dat worde beslist, zaak zal worden behandeld in deze Vergadering, of wel renvoijeerd aan Gedeputeerde Staten. Het Lid van der verlangt het betrekkelijke voorstel van den Voorzitt hooren. De Voorzitter verklaart dat hij nog niets heeft gesteld, doch nu in overweging geeft, om eene commiss benoemen van 5 leden, met verzoek om die zaak dad te onderzoeken, ten einde ze nog in deze zitting worde gehandeld. Het Lid van der Vlies adviseert, om niet te te zijn, maar het betrekkelijke onderzoek op te dragen aan deputeerde Staten, ten einde deze een gedetailleerd rapport den kunnen opmaken. Eenmaal, zegt hij, heeft men geleerd haastis, en wat de gevolgen daarvan zijn. Het betreft niet het Kanaal naar Groningen, maar tevens de daarstelling eene geheel andere verbinding van Groningen met de Het Lid Sluis meent, dat conform het voorstel van den van der Vlies dient te worden besloten, omdat Gedep Staten met de zaak anders onbekend zouden blijven. Lid Vos ondersteunt het advies van den Voorzitter, namelijk onderzoek staande deze Vergadering, omdat dan de uitwerki van 't plan te gemakkelijker zal worden, vermits de con sie nog in handen is van de ondernemers. Het Lid Roe ondersteunt het voorstel van den heer van der Vlies: zaak is zóó belangrijk en gewigtig, dat de toelicht van Gedeputeerde Staten zeer noodig is. De behandeling het Reglement op de Boter- en Honigvaten heeft twee j kunnen duren en is nog niet ten einde, en de zaak van een kanaal mag wel een halfjaar in overweging blijven. Lid van Echten van Holthe meent, dat de zaak door G puteerde Staten moet worden onderzocht, en dat men de ontworpene concessie dient te kennen, vóór en alee kunnen decideren.

Het Lid Vos antwoordt, dat een onderzoek door eene c missie uit de Staten het beste is; dat men van Groningen de n dige stukken kan vragen, die in allen geval binnen 24 ure bekomen zijn. Het Lid van der Vlies is tegen alle o haasting, tegen het benoemen eener commissie en teg spoedige behandeling. Is het noodig, zegt hij, dat de zaak ee worde afgedaan, dan de Staten op den gewonen tijd w vergaderen, dan kan er altijd eene buitengewone ver ring belegd worden. Hij stelt daarom nader voor, de ken tot onderzoek en om consideratien en advies te re jeren aan Gedeputeerde Staten. Dit voorstel door den V zitter in omvraag gebragt zijnde, is daarvan de ui geweest, dat met 31 van de 32 stemmen is besloten tot vooi aan Gedeputeerde Staten; hebbende het Lid Mr. verklaard, zich buiten stemming te houden.

Daarna is de vergadering gescheiden, tot morgen och ten tien ure.

Vrijdag 6 Julij 1855.

Tegenwoordig: de Voorzitter, 31 Leden en de Griffie

Afwezig de Leden J. A. Meursing, B. J. Denning, Carsten en C. E. Kniphorst.

De notulen van het verhandelde in de Vergadering gisteren worden gelezen. De Leden Jhr. van Echten Holthe en Mr. Sluis maken een paar opmerkingen, wa ze worden goedgekeurd.

Aan de orde wordt gesteld, de benoeming van een bu gewoon Lid van Gedeputeerde Staten (art. 89 der pro ale wet). Door den Voorziter worden benoemd 4 leden stemopneming, zijnde de heeren Pelinck, Alingh, H. Holthe tot Echten en J. Oosting. De eerste wordt met de opening der stembiljetten, de tweede met de ning en de beide anderen met het houden van de lijst contralijst. Bij de opening der biljetten is gebleken, waren uitgebragt op het Lid Mr. J. Oosting 15 stem A. van der Vlies 2, H. Vos 2, J. T. Homan 2, W. L. To kens 4 en A. H. Witsenborg 3 stemmen. Niemand de strekte meerderheid verkregen hebbende, worden de L door den Voorzitter verzocht tot eene tweede vrije st ming over te gaan, waarvan de uitslag is geweest, waren uitgebragt op J. Oosting 20 stemmen, W. Ali 1, W. L. Tonckens 7, A. van der Vlies 2 en A. H, Wit borg 1 stem, zoodat het Lid Mr. J. Oosting is benoemd Buitengewoon Lid van Gedeputeerde Staten. Het Lid O ting verklaart, dat hij zich met de gedane benoeming vereerd gevoelt, haar aanmerkende als een bewijs van trouwen, hetwelk door de Staten in hem gesteld wordt, dat hij die zal aannemen, in de hoop, dat hij nimmer ge roepen moge worden om in het Collegie van Gedeputee

Staten eene beslissing te doen. De Commissie van stemopneming wordt daarop door den Voorzitter voor hare genomene moeite bedankt.

Wordt gelezen een adres van Jan Peeks, landbouwer te Schoonlo (Rolde), verzoekende vrijdom van tol voor den vervoer, langs den provincialen straatweg van Zandvoort tot Rolde, van hooi, gewonnen op land te Eext, hem toebehoorende, en om voor den vervoer van rogge, gewonnen op bouwland mede te Eext gelegen, naar de weekmarkt te Assen, op de dagen dier markt, even als de andere landbouwers die de voortbrengselen van hunne gronden ter markt brengen, met den verminderden tol te mogen volstaan; waarop is besloten, dat stuk te renvoijeren aan Gedeputeerde Staten, ten fine van onderzoek en om daarop in de aanstaande wintervergadering te rapporteren.

Is gelezen een adres van Willem Manting Wigchering, landbouwer te Gieterveen, te kennen gevende, dat hij eene ... heeft gelegd over de bermslooten van den provincialen kunstweg tusschen Zandvoort en de Oostermoersche vaart, tot toe- en uitgang naar en van een aan hem toebehoorend stuk land aldaar, waarvan hem de ... door den tolgaarder Boerma is gelast, verzoekende ..., dat die til moge blijven liggen. De Voorzitter stelt voor, om deze zaak, tot onderzoek en om rapport in de wintervergadering aanstaande, te zenden aan heeren Gedeputeerde Staten. Het Lid van der Vlies vraagt, of de til in dat geval intusschen al dan niet moet worden opgeruimd? De Voorzitter antwoordt, dat Gedeputeerde Staten ten deze onderzoek zullen doen en alsdan naar bevinding van zaken handelen. Over dit een en ander wordt alsnog nader gesproken door de heeren van der Vlies, Sluis, Tonckens en Oosting, waarop de heer Sluis ten slotte in bedenking geeft in overeenstemming met het gevoelen van den Voorzitter, om de zaak ter beschikking ten renvoijeren aan Gedeputeerde Staten. De Voorzitter zulks nader aan de Vergadering voorgesteld hebbende, wordt dienovereenkomstig besloten.

Wordt gelezen een adres van P. T. van Son te Assen, daarbij voorstellende eene ruiling van provincialen grond aan den Straatweg tusschen Assen en Rolde, nabij Assen, tegen gronden aldaar, aan hem requestrant toebehoorende, ten einde daarop van wege de provincie een tolhuis te kunnen bouwen, waardoor de tolontduiking op den Rolderweg, waarover geklaagd wordt, zou kunnen worden belet, verzoekende hij wijders, tot tolgaargaarder te worden benoemd. De Voorzitter stelt voor, dit stuk te renvoijeren aan heeren Gedep. Staten, om onderzoek en om daarop in de aanstaande wintervergadering verslag uit te brengen. Het lid Jhr. van Echten van Holthe vraagt, of Gedeputeerde Staten zich tot de ruiling gemagtigd kunnen houden, wanneer zij die dienstig achten. De Voorzitter meent, dat hij zulks moet ontkennen; waarop de heer van Echten van Holthe vraagt, of de voorgenomene plaatsing van een tol bij de Duurserbrug, wanneer de voorgeslagene ruiling wordt aangegaan, *al* dan *niet* voortgang zal moeten hebben. De Voorzitter meent, dat de tweede tol altijd zal moeten worden daargesteld. Op nader voorstel van den heer van Echten van Holthe wordt alsnu besloten, de zaak te renvoijeren aan heeren Gedeputeerde Staten, met uitnoodiging, om, zoo de ruiling noodig is, die aan te gaan, en voorts om op het verzoek van benoeming tot tolgaarder naar rade te beschikken.

Gelezen zijnde een adres van Mr. W. Tonckens, advocaat te Assen, daarbij bedenkingen mededeelende tegen eene voorgenomene wijziging der Instructie voor den Ontvanger van het afvaartsgeld op de Drentsche Hoofdvaart en van het Reglement op de Hoofd- en Beilervaarten, met verzoek wijders, om op de thans bestaande instructie tot ontvanger van dat afvaartsgeld te worden benoemd, is, op voorstel van den Voorzitter, besloten, dat stuk ter visie te doen voorliggen, om nader aan de orde te worden gesteld.

De Commissie voor de adressen om subsidie voor den aanleg van eenen kunstweg van Meppel, over de Wijk en Zuidwolde, naar Hoogeveen; brengt, op aanvraag van den Voorzitter, haar rapport uit. Zij deelt bij monde van het Lid Mr. Slingenberg mede d,at bij de stukken de beschouwingen van Gedep. Staten ontbreken, maar dat, naar de Commissie rekent, de Provincie, op grond van het bestaande provinciale Reglement tot bevordering van den aanleg van kunstwegen in Drenthe, zich niet kan onttrekken aan het verstrekken eener bijdrage uit de Provinciale fondsen voor de daarstelling van de beide lijnen van Meppel, *a.* over de Wijk en Zuidwolde naar Hoogeveen, met een zijtak naar Dedemsvaart, en *b.* tusschen Meppel en Hoogeveen langs Koekange en de Hoogeveensche vaart; stellende zij voor, om aan de ondernemingen voor beide die lijnen een subsidie toe te kennen van 30 %, doch het verzoek van de Gemeente Meppel, om dergelijke subsidie, af te wijzen, — waarop is besloten, dat stuk ter visie te leggen, om nader aan de orde te worden gesteld.

Bij monde van het Lid Mr. J. T. Homan wordt rapport uitgebragt op de missive van Gedeputeerde Staten, mededeelende de gunstige beschikking van den Minster van Binnenlandsche Zaken, om van Rijkswege eene bijdrage te verstrekken, tot het doen ophouden van het rondêten bij de ingezetenen van sommige onderwijzers in gehuchtsscholen, terwijl zij tevens voorstellen, om van wege de Provincie ook daartoe bijdragen te verstrekken. De Commissie adviseert, om, tot bereiking van het voorgestelde doel, te verleenen eene bijdrage van f 330-〃 uit den post van f 1000-〃, toegestaan tot aanmoediging van het lager onderwijs. Hierop is besloten, dat stuk ter visie van de Leden te doen voorliggen, om nader aan de orde te worden gesteld, wordende de Commissie voor door de haar genomene moeite bedankt.

Op de vraag van den Voorzitter, of de heer Roelink gereed is met het doen van zijn voorstel betrekkelijk het reglement op de Boter- en Honigvaten, wordt door dezen toestemmend geantwoord, en hij stelt voor, 〃te besluiten, aan 〃heeren Gedeputeerde Staten op te dragen, om, wanneer 〃vóór de eerstkomende najaarsvergadering der Provinciale 〃Staten niet aan Gedeputeerde Staten mogt zijn gebleken, 〃dat de zaak der Botervaten bij de wet of bij algemeenen 〃maatregel van bestuur wordt geregeld, het ontwerp, laatstelijk door eene Commissie uit de Provinciale Staten op-〃gemaakt, benevens hunne consideratien ten aanzien van 〃het gevoelen van de Kamer van Koophandel en Fabrijken 〃te Meppel en van het Genootschap ter bevordering van den 〃Landbouw in Drenthe, over dat onderwerp ingewonnen, 〃mitsgaders de wijzigingen, die daarin, ten gevolge van die 〃adviesen, naar hun gevoelen, zouden behooren te worden 〃gebragt, in de eerste najaarsvergadering ter tafel te bren-〃gen." Op voorstel van den Voorzitter is besloten, dat stuk ter visie te doen voorliggen, om nader aan de orde te worden gesteld.

Aan de orde is thans, eene missive van Gedeputeerde Staten, houdende consideratien en advies op een bijgevoegd adres van den heer Cornelis Theunissen, koopman te Meppel, om vergunning tot het leggen eener buis dóór den stuwdijk der Hoofdvaart, onder de gemeente Havelte, ten oosten van de Pijlebrug, ten einde uit het betrekkelijke kanaalpand eene aldaar bestaande kweekerij van bloedzuigers van versch water te kunnen voorzien. Gedeputeerde Staten adviseren, om dat verzoek, overeenkomstig de door hen voorgestelde voorwaarden, in te willigen. De Vergadering besluit dienovereenkomstig, onder bepaling echter, op voorstel van den Voorzitter, dat de vergunning slechts wordt verleend *tot wederopzegging toe.*

Aan de orde gesteld zijnde de missive van Gedeputeerde Staten, betrekkelijk het opgerigte Provinciale Museum van Oudheden, is, op voorstel van den Voorzitter, besloten, dat stuk voor informatie aan te nemen.

In behandeling wordt genomen de voordragt van Gedeputeerde Staten, betrekkelijk de verplaatsing van den tolboom op den Rolderweg, bij Assen, en de daarstelling van een tweeden tol, mitsgaders het bouwen van een tolhuis ten oosten van de Duurserbrug en ten noorden van den weg. Het Lid Mr. Sluis verlangt de voorlezing der betrekkelijke voordragt van Gedeputeerde Staten, en geeft hij in bedenking, om het reglement over de tolheffing te veranderen en om de stukken ten dien einde nader ter inzage voor te leggen. De Voorzitter zegt, dat ook vroeger geene verandering in het reglement gemaakt is, toen er twee tollen op den weg bestonden, welke later tot één vereenigd zijn. De heer Sluis meent, dat men het reglement, dat mogelijk met eene kleinigheid verbeterd kan worden, dient te onderzoeken. Daarna is besloten, de zaak aan te houden, om na te zien, of in het tarief verandering behoort te worden gebragt. Zullende alsdan, ter voorkoming van onwettige tolheffing, zoo noodig, tot die verandering worden overgegaan en daarop 's Konings goedkeuring gevraagd.

Aan de orde wordt gesteld de voordragt van Gedeputeerde Staten, tot redres van het te hoog gestelde nadeelig saldo der rekening 1845 en om eene bestemming te geven aan de som van *éene cent*, welke van de inkomsten 1846 beschikbaar gebleven is. Conform deze voordragt is besloten.

Aan de orde gesteld zijnde de voordragt van Gedeputeerde Staten, dat alnog eene bestemming behoort te worden gegeven aan eene som van *tweeënderlig cents*, welke is overgestort als het onuitbetaald geblevene bedrag van een in 1848 verstrekt voorschot tot voorziening in het onderhoud der Provinciale Waterstaatswerken, en welke toen aan de begrooting over dat jaar niet is kunnen worden toegevoegd; is, conform de voordragt, besloten, die som toe te voegen aan art. 2 Hoofdstuk I van de Inkomsten der Begrooting van de enkel Provinciale en Huishoudelijke Inkomsten en Uitgaven over de dienst 1854.

Aan de orde wordt gesteld het voorstel van Jhr. van der Wijck, tot verandering van art. 2 van het reglement op de uitoefening der Jagt en Visscherij in deze provincie, betrekkelijk het jagen op Waterwild, De Voorzitter vraagt het Lid van der Wijck, of hij zijn voorstel wil toelichten. Deze geeft te kennen, dat de eigenaars van laag land, die van het water zooveel overlast hebben, er ook de lusten en vruchten van dienen te genieten. Wat het nadeel der Jagt op Waterwild in opzigt tot de wildbaan betreft, beweert hij, dat, waar jagers zijn, ook wild is. De jagers toch sauveren het wild, dat de stroopers vernielen zouden. Hij stelt voor, den Inspecteur der Jagt te hooren. Het Lid van der Vlies ondersteunt de voordragt, doch om eene geheel andere reden. Hij rekent zich daartoe verpligt ter bescherming van den Landbouw, omdat in 't vorige jaar kooi-eenden en vlugten wilde eenden en ganzen in zoo groote menigte op de akkers vielen, dat men genoodzaakt was, er wachters bij te plaatsen, ten einde ze te verjagen. Hij rekent, dat om die reden een nader onderzoek niet noodig is. De heer Oosting zegt, dat reeds vroeger uitvoerige discussien hierover zijn gehouden. Mogt de Vergadering het voorstel van den heer van der Wijck, ondersteund door den heer van der Vlies, willen aannemen, dan dient de eerste duidelijk uit te drukken wat hij wil. Zooals het voorstel daar ligt, kan er niet in getreden worden. Hij verlangt beslist te zien, of de Vergadering het voorstel van Jhr. van der Wijck, *zooals het daar ligt*, zal onderzoeken. Mogt evenwel de Voorzitter de Vergadering gedurende eenigen tijd, b.v. ½ of 1 uur, willen schorsen, dan zoude de heer van der Wijck zijn voorstel nader kunnen omschrijven. Op eene dien betrekkelijk gedane uitnoodiging van den Voorzitter, neemt de heer van der Wijck zijn voorstel ten bedoelden einde terug.

Wordt aan de orde gesteld het rapport der Commissie, betrekkelijk de rekening en verantwoording der Provinciale fondsen over 1853, strekkende, om ze goed te keuren. Op voorstel van het Lid Jhr. van Echten van Holthe, brengt de Voorzitter de conclusie van het rapport bij de Leden in omvraag, waarop met algemeene stemmen, uitgezonderd die van de Leden der Commissie, welke niet hebben medegestemd, conform die conclusie, tot de goedkeuring is besloten.

Nadat het rapport der Commissie betrekkelijk het verzoek van kerkmeesters der Israëlietische bijkerk te Sleen, om subsidie uit de Provinciale fondsen voor den bouw van eene kerk, eene school en een kerkelijk bad, en om vergunning tot het houden eener algemeene collecte in de provincie, aan de orde was gesteld, is besloten, zoo als de Commissie heeft voorgesteld, tot afwijzing van het eerste gedeelte van het verzoek en tot renvooi der stukken aan heeren Gedeputeerde Staten, om op het tweede gedeelte te beschikken.

Aan de orde gesteld zijnde het rapport der betrekkelijke Commissie, op de voordragt van Gedeputeerde Staten, om aan de Diakonie der Hervormde gemeente van Hijkersmilde en Kloosterenveen te verleenen een subsidie van f 296.80[5], is, conform de voordragt der Commissie, besloten, het door Gedeputeerde Staten gedane voorstel goed te keuren, en mitsdien het verlangde subsidie toe te staan.

Thans wordt in behandeling genomen het verzoek om subsidien tot den bouw eener Predikantswoning bij de hulpkerk te Bovensmilde. Het Lid van der Vlies vraagt, of eene Commissie mondeling rapport uitbrengen mag. De Voorzitter merkt op, dat het Lid Sluis daartoe verlof gevraagd heeft, en dat geen verzet daartegen gedaan is. De heer van der Vlies zou dat rapport nog gaarne eens willen hooren. De heer Sluis verklaart zich bereid, het mondeling rapport te herhalen, voor zoo ver hij het zich herinnert. De Voorzitter zou wenschen uitgemaakt te zien, of steeds *schriftelijke*, geene *mondelinge* rapporten van Commissien moeten en kunnen gevorderd worden. Het Lid van Echten van Holthe meent, dat zulks niet altoos een vereischte is. Het Lid van der Vlies is tegen mondelinge rapporten. Bij voorbeeld, zegt hij, wordt de resumtie der notulen van de laatste Vergadering aan Gedeputeerde Staten opgedragen, en zijn daarin mondelinge rapporten behandeld, dan zouden zij die anders kunnen opvatten, dan de bedoeling is. Hij beschuldigt Gedeputeerde Staten niet, maar het is mogelijk dat zij iets verkeerd begrijpen, als eene zaak mondeling behandeld wordt. De Voorzitter merkt aan, dat de Vergadering het altoos in de magt heeft, om schriftelijk rapport te vragen. Hierna leest het Lid. Mr. Sluis zijn rapport, dat in de notul is opgenomen, nader voor. Op aangeven van den Voorzitter is daarna besloten, aan de Adressanten te doen te kennen geven, dat zij subsidie uit de Synodale fondsen behooren aan te vragen, en voorts, de stukken om berigt en raad te renvoijeren aan het Provinciaal Collegie van Toezigt op de kerkelijke administratie der Hervormden in Drenthe.

Alsnu wordt aan de orde gesteld het rapport der Commissie op 't verzoek van de Diakonie der Hervormde gemeente van Hijkersmilde en Kloosterenveen, om verhooging van het tractement van den vasten boekhouder bij de Diakonie, ten laste van de kas ad pios usus. Op de gronden, in dat rapport omschreven, wordt gemeld verzoek afgewezen. Omstreeks half één ure namiddags schorst de Voorzitter de Vergadering, om de werkzaamheden ten twee ure te hervatten.

———

De Vergadering weder geopend zijnde, verzoekt de Voorzitter het Lid Jhr. van der Wijck, om het door hem gedane voorstel tot wijziging van art. 2 van het Reglement op de uitoefening der Jagt en Visscherij voor te dragen. Deze, daaraan voldoende, stelt voor, dat gemeld art. 2 al dus worde gewijzigd:

〃Afzonderlijke jagten op waterwild worden niet toegestaan, uitgezonderd:

〃*a.* op de lage streken bij en langs de Oostermoersche 〃vaart, tot en met het Zuidlaardermeer;

〃*b.* op de lage streken bijlangs het Holtersloot̃sdiep, te 〃rekenen van af Abbing tot in het Drostendiep, en bijlangs 〃dit diep van af het Mastendiep tot in de Gracht;

〃*c.* op de lage streken bij en langs het Schoonebeekerdiep, 〃waaronder begrepen de Oshaar, de Koevorder-mars en het 〃Moer."

De Voorzitter stelt voor, om dit voorstel te renvoijeren aan Ged. Staten ter instructie en om daarop in de aanstaande najaarsvergadering rapport uit te brengen. Het Lid van der Vlies draagt voor, om het voorstel van Jhr. van der Wijck te amplieren met de letters *d* en *e* van het vroegere concept-reglement, ten effecte, dat ook te Kolderveen, Legeveld enz. jagt op waterwild moge worden gemaakt. De heer van der Wijck verklaart, dat hij daartegen geene bedenkingen heeft. De Voorzitter zegt, dat hij zijn voorstel, om de zaak ter instructie aan Ged. Staten te renvoijeren, in omvraag zal brengen; zulks geschied zijnde, is daarvan de uitslag geweest, dat dat voorstel met 17 stemmen is aangenomen, hebbende daartegen gestemd de Leden J. T. Homan, Kok, van der Wijck, L. Carsten, Caspers, Slingenberg, Pelinck, Nijenhuis, J. Tonckens, J. T. Nijsingh, van der Vlies, Oosting, Willinge en Witsenborg.

Betrekkelijk den verkoop van het gereserveerde fonds voor den aanleg van kanalen, wordt door den heer Sluis voorgesteld, dat door de Staten worde verklaard, dat het hunne bedoeling geweest is, bij hun besluit van 9 November 1854 no. 7, eene doorloopende magtiging ter dier zake te verstrekken op Gedeputeerde Staten. De Voorzitter stelt voor, om dat voorstel dadelijk in behandeling te nemen, doch het Lid Vos, om het stuk ter lezing te leggen. De heer Sluis beantwoordt den heer Vos, en daarna is besloten, het stuk nader aan de orde te stellen.

Alsnu komt aan de beurt het voorstel van het Lid Roelink, betrekkelijk het Concept-Reglement op de Boter- en Honigvaten. De heer J. T. Homan verklaart, dat het hem niet duidelijk is, of de vroegere opdragt aan Gedeputeerde Staten daardoor is opgeheven. De Voorzitter betoogt, dat het voorstel zelf strekt tot beantwoording dezer vraag. Het Lid van der Vlies wil de geheele zaak uitstellen tot de najaarsvergadering; hij is tegen het voorstel. Het Lid Roelink dringt bij vernieuwing aan op de opdragt aan Gedeputeerde Staten, zooals in zijn voorstel is vervat. Hetzelve in omvraag gebragt zijnde, is het aangenomen met twintig tegen elf stemmen. Tegen: de heeren Witsenborg, J. T. Homan, L. Homan, Kok, Prins, van Veen, Hoenderken, Alingh, J. Tonckens, Nijsingh en van der Vlies.

Nu volgt het rapport der Commissie op het verzoek van Kerkvoogden der Christelijk Afgescheidene Gemeente te Smilde, om, tot vertimmering van hun kerkgebouw, een subsidie te erlangen. De Commissie meent, dat het verlangd wordt uit de kas ad pios usus, ofschoon het adres op dit punt minder duidelijk is. Vermits in 't algemeen reeds is uitgemaakt, dat de afgescheidenen ook deel aan de kas ad pios usus hebben, vermeent de Commissie, dat uit eene kas, tot vroome doeleinden daargesteld, geene hulp kan geweigerd worden tot vernieuwing van een gebouw tot Godsvereering daargesteld. De Commissie kan niet aannemen het beweren van adressanten, dat zij zelve tot het werk niet kunnen bijdragen. Is de Gemeente al gedrukt door zware lasten, zij telt onder de haren gegoede leden, die in staat zijn het hunne bij te dragen. Zij adviseert, om tot de kosten 50 % te verstrekken, onder bepaling, dat het werk zal plaats hebben na goedkeuring van het bestek door Gedeputeerde Staten, en dat de betaling van het subsidie eerst zal plaats hebben nadat het werk zal zijn opgeleverd en van wege dat Collegie goedgekeurd, uit de begrooting der kas ad pios usus voor 1856, en om de stukken te renvoijeren aan Gedeputeerde Staten, met opdragt, om, bij het ontwerpen dier begrooting, op het toegestane subsidie te letten en er de gelden op aan te wijzen. Het Lid Mr. J. Tonckens verlangt het beloop der geraamde kosten te kennen. De heer Mr. Sluis antwoordt, dat die zijn geschat op *f* 2192.20. De Voorzitter merkt aan, dat zulks ook in het rapport vermeld is. Daarop wordt de conclusie van het rapport in omvraag gebragt en met 30 tegen éene stem, die van Mr. J. Tonckens, aangenomen.

Aan de orde gesteld zijnde het rapport op het adres van Armverzorgers der Israëlietische Gemeente te Smilde, om een jaarlijksch subsidie uit de kas ad pios usus ad *f* 150-〃, berigt de Commissie, dat dit adres te laat is ingekomen, om behoorlijk te hebben kunnen worden voorbereid. Zij is van meening, dat het moet worden verzonden aan Gedeputeerde Staten, om instructie en berigt in eene volgende zitting dezer- of in de eerstvolgende herfstvergadering. Daartoe wordt met algemeene stemmen besloten.

Alsnu wordt aan de orde gesteld het rapport der Commissie betrekkelijk het adres van H. Koster en 167 andere schippers, het Zwolsche Diep bevarende, hunne bezwaren over de tolheffing op dat diep mededeelende en de tusschenkomst dezer Vergadering verzoekende bij de Hooge Regering, dat de tolheffing worde gewijzigd. Het advies der Commissie strekt, om aan Ged. Staten op te dragen, namens de Staten, de opzending van het adres aan den Minister van Binnenlandsche Zaken te doen, met verklaring, dat de Vergadering de geopperde bezwaren geheel beaamt. De heer Blom wijst er op, dat de Nijverheid door die tolheffing zeer wordt gedrukt. Het Lid Jhr. van Echten van Holthe wenscht in een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal de bezwaren tegen die heffing kenbaar te maken. De heer Vos, als Lid der betrekkelijke Commissie, heeft daartegen geene bedenkingen, en de heer van Echten van Holthe stelt voor, de stukken weder te renvoijeren aan de Commissie, ten einde een concept-adres aan de Tweede Kamer gereed te maken. Tot dit laatste wordt besloten.

Thans aan de orde gesteld zijnde de voordragt van Ged. Staten tot wijziging van art. 2 der instructie voor den Ontvanger van het afvaartsgeld op de Drentsche Hoofdvaart, merkt de heer van Veen aan, dat die voordragt, als in verband staande met het heden ingekomene en aangehoudene adres van den heer Mr. Tonckens, te Assen, zou dienen te worden aangehouden, totdat op dat adres zal zijn beschikt. De Voorzitter verklaart, daartegen geene bedenkingen te hebben, en vervolgens wordt conform het voorstel van het Lid van Veen besloten.

Door de Commissie benoemd tot het uitbrengen van rapport op het adres van H. van Goor te Hoogersmilde, verzoekende te gemoetkoming uit de Provinciale fondsen voor het verlies van 3 runderen aan de longziekte, of wel vergoeding voor de uiterlijke bekleedselen dier dieren, welke mede zijn begraven, wordt bij monde van het Lid Mr. J. T. Homan voorgedragen, dat er geene verordening bestaat, volgens welke de Provincie verpligt is tot het geven van vergoeding voor longzieke runderen, noch voor de huiden, die met hen zijn begraven, en voorts geadviseerd tot afwijzing van het verzoek, als zijnde er geene termen gevonden, die tot het inwilligen daarvan zouden kunnen leiden. Dienovereenkomstig wordt met algemeene stemmen besloten.

Geene rapporten meer uit te brengen zijnde, wordt de Vergadering door den Voorzitter verdaagd tot donderdag aanstaande over acht dagen, ten elf ure 's morgens.

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen:

2 *Julij*. G. van der Z. te Smilde, bij verstek wegens moedwillige verbreking eener omheining, veroordeeld tot 1 maand gevangenisstraf en f 25.00 boete.

INGEZONDEN STUKKEN.

Haulerwijk, 1 Julij. Naar men verneemt, is hier gisteren het berigt ontvangen, dat het aan H. H. Compagnons van de Opsterlandsche en Ooststellingwerver veenen en vaarten gunstig behaagd heeft, aan dit dorp af te staan de door hen bij den verkoop der veenen aan zich behoudene *drie* oude roeden grond, welke zich bij langs de vaart, ter geheele lengte van het dorp, uitstrekt; ten einde over denzelven eenen rijweg te maken, die de Communicatie tusschen hier en Drenthe zeer zal vermeerderen, en de bloei en welvaart van Haulerwijk — die sedert eenige jaren reeds merkelijk zijn toegenomen — nog meer zal bevorderen. — Behalve dit, hebben de H. H. Compagnons tevens gunstig beschikt, op een, door de Commissie van Werkverschaffing alhier bij Hun Ed, ingediend adres; ten gevolge, waarvan zij aan bedoelde Commissie de vrijheid hebben verleend, om, gedurende het aanstaande jagtsaizoen, de aan hen behoorende en alhier gelegene gronden, als jagtveld te verkoopen, en de opbrengst derzelve te doen strekken, ten behoeve der kas van voormelde Werkverschaffing. Men verheugt zich zeer in deze vernieuwde blijken van der H. H. Compagnons toegenegenheid, en als de tolken van velen betuigen wij HunEd hiervoor onzen welgemeenden dank.

ADVERTENTIEN.

VERGADERING

der Provinciale Commissie van geneeskundig onderzoek en Toevoorzigt in Drenthe, op *WOENSDAG* den 8sten Augustus e. k. Zij die dan in eenigen tak der geneeskunst wenschen geëxamineerd te worden, vervoegen zich acht dagen te voren bij den President der Commissie den Heer Dr. P. HOFSTEDE CRULL te Meppel.

Namens de Commissie voornoemd,
de Secretaris
D. COHEN.

De DIRECTEUR van het Postkantoor te Assen, heeft de eer ter kennis van van het publiek te brengen, dat van af Maandag den 9 dezer de tweede brievenbus aan het stadshuis zal worden opengesteld, en de ligtingen daarvan dagelijks zijn bepaald:

's morgens te half twaalf uur, voor de Hollandsche post; 's avonds of achtermiddags te twee uur voor de post naar Groningen en de Drentsche post; 's avonds te 9½ uur voor de diligence-post, terwijl de ligtingen der brievenbus aan het kantoor geene veranderingen hebben ondergaan.

Assen, 6 Julij 1855.

De Directeur voornoemd,
H. S. GRATAMA.

EEN ONDERMEESTER VAN RANG,

ook geschikt om als **VOORLEZER** werkzaam te zijn, kan tegen 1° Augustus of September e. k. geplaatst worden bij K. HENSEMS, te Hoogeveen.

Men adressere zich franco, doch liefst in persoon.

De ondergeteekende berigt door deze, dat hij alhier heeft **geopend**

EENE VOLLEDIGE

KRUIDENIERSWINKEL,

hij beveelt zich minzaam in de gunst van een ieder, terwijl hij zich vleit, door eene prompte bediening zich die gunst waardig te maken.

Assen, 6 *Julij* 1855.

M. J. VEEZE.

Bij den Pompmaker
G. SCHOLTENS,

te **GRONINGEN aan de Lage Der-A**, zijn te bekomen **puik beste klare geboorde GREINEN POMPEN**, in onderscheidene **lengten.**

HARDDRAVERIJ TE NOORDWOLDE.

Met toestemming van het WelEdel Achtbaar bestuur van Weststellingwerf, gedenken de kasteleins J. KIERS en M. EITZ, alsmede de vereeniging EENDRAGT eene **HARDDRAVERIJ** te houden te Noordwolde op eerstkomenden *DONDERDAG* **den 12 dezer**, (niet op den 11den gelijk vroeger bepaald), van boerenpaarden uit de Gemeenten Oost- en Weststellingwerf. De aangifte des namiddags voor 2 uur. Prijs en premie later te bepalen.

TOPGRASVERKOOPING

der **HOOILANDEN** van Jonkheer Mr. H. J. L. VAN DER WIJCK, op *MAANDAG* den 9den Julij 1855, des voordemiddags te tien uur.

OPENBARE VERKOOP
VAN
HET LANDGOED HEEMSE
EN AANHOORIGHEDEN.

De Notaris W. F. VAN DER MUELEN te Hardenberg zal op den HUIZE HEEMSE te Heemse, Ambt Hardenberg,

OP DINGSDAG DEN 17 JULIJ 1855,
en volgende dagen, telkens te beginnen des voormiddags om 10 uren,

Finaal Verkoopen:

1. Een AANZIENLIJK van ALLE GEMAKKEN voorzien **HEERENHUIS**, het *HUIS HEEMSE* genaamd, met **TUIN, KOETSHUIZEN, STALLINGEN, TUINMANSWONING, 4 KATERSTEDEN en LANDERIJEN**, te zamen ongeveer groot 66 bunders; staande met de verhoogingen op . . . . f 28.760.00.
2. Een **BOERENERVE**, het *LUGGERS* genaamd, groot ongeveer 20 bunders, staande op . . . . f 10.493.00.
3. Een **BOERENERVE**, het *SCHREURS* genaamd, groot ongeveer 18 bunders, staande op . . . . f 11.863.00.
4. Een **BOERENERVE**, het *GEERTS* genaamd, groot ongeveer 22 bunders, staande op . . . . f 9.825,00.

5. Eenige **LANDERIJEN**, in den *HEEMSER ESCH*, groot ongeveer 20 bunders op f 3.386.00.
6. 4½ **WAARS-AANDEELEN** in de *MARKTE* van *HEEMSE* en *COLLENDOORN*; staande op . . . . f 7007.00.

Alles staande en gelegen onder Heemse, gemeente Ambt Hardenberg.

7. Onderscheidene **BANKEN** in de kerken te Heemse en stad Hardenberg; staande op . . . . f 1477.00.
8. Het **TIENDREGT**, de *OOSTENDORPS-TIEND* genaamd; staande op . . f 435.00.

Het opgaand **HOUTGEWAS** op voorschreven *LANDGOED* aanwezig staat op f 10.811.00 en kan tegen dien prijs door de koopers van den grond worden benaderd, mits extra betalende 3% voor de koopers der boomen.

Informatien zijn te bekomen ten kantore van de Notarissen VAN DER MUELEN voormeld, ROIJER te Zwolle en SWAM te Gramsbergen. Brieven franco.

HERBESTEDING.

De GOMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe brengt ter kennis van de gegadigden dat er op

DINGSDAG DEN 17 DEZER,
des middags ten 12 ure,

aan het *LOCAAL* van het Provinciaal Bestuur te Assen zal worden overgegaan tot de

Herbesteding

van de **WERKEN**, behoorende tot de zoogenaamde **STEENENBRUG**, liggende over het *MALLEGAT* te Meppel, zullende het BESTEK en de VOORWAARDEN op de gewone plaatsen ter inzage der belanghebbenden worden voorgelegd.

Assen, 7 Julij 1855.

De Commissaris voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

PROVINCIE DRENTHE.
AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 20 Julij 1855 des namiddags ten vijf ure zal in het Logement van Mejuffrouw de Wed. BRAAMS te *GIETEN*, **bij enkele inschrijving** worden

Aanbesteed:

Het bouwen eener NIEUWE PASTORIJ en SCHUUR te Gieten, met bijlevering van alle daarvoor benoodigde MATERIALEN, behalve de METSELSTEENEN.

Het BESTEK en de VOORWAARDEN van *AANBESTEDING* liggen van af den 12 dezer ter lezing in voornoemd Logement; te Assen bij H. SOMER, A. HOFSTE, J. OOSTERGETEL en R. KUIPERS; te Zuidlaren bij ZONDAG; te Coevorden bij van TAREL; te Gasselternijeveen bij de Wed. BAKKER; te Meppel in de WEEM; te Smilde bij JOHs. WIND; te Groningen bij H. UITHOF in het wapen de zeven Provincien; te Veendam bij DUINTJER; te Wildervank bij RIJKENS; te Hoogezand bij NIEBOER; te Stadskanaal bij H. SAP; te Winschoten bij DIJKSTERHUIS en te Zwolle bij SCHEUER.

De aanwijzing in loco zal plaats hebben op den dag der besteding des voormiddags van 9—12 uur; terwijl vooraf inlichtingen te bekomen zijn bij de KERKVOOGDEN der Herv. Gemeente te Gieten en bij den Rijks Opzigter van den Waterstaat J. WIND te Assen.

PROVINCIE DRENTHE.
AANBESTEDIN

Op MAANDAG den 16 Julij des middags ten twaalf ure, onder nadere goedkeuring, den COMMISSARIS DES KONINGS in de Pro Drenthe, of bij zijne afwezigheid, door een der L van de GEDEPUTEERDE STATEN, en in bijz den HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT het LOCAAL van het PROVINCIAAL BESTUU *Assen* worden AANBESTEED:

Het doen van eenige V NIEUWINGEN en HERST LINGEN aan de BRUGGE TOLHUIZEN en het leve van VERBRIJZELDE KE en LEEM, tot ONDERH van den PROVINCIAL KUNSTWEG van Assen o Rolde en Gieten tot de Hi

Deze AANBESTEDING zal geschieden bij en inschrijving overeenkomstig art. 7 des Be

Het BESTEK zal ter lezing liggen aan het BU van het PROVINCIAAL BESTUUR van Drenthe, de Logementen van SOMER en KUIPERS te A in het huis BAREVELD, gemeente Wildervank Gieten bij OTTENS, te Rolde bij REBBERS, te vorden bij VAN TAREL, te Smilde in DE VEENH te Havelte bij BROEKSMA en te Meppel in het VINCIAAL TOLHUIS bij de Veenebrug.

Zullende op den vierden dag vóór de Bested noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den H Ingenieur KOCK te Assen.

ASSEN den 27 Junij 1855.

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
De Voorzitter:
DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier:
W. H. HOFSTEDE.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 29 Junij—6 Julij. *Bev.* A. Huizing, geb. G van d.; H. Tel geb. Doek, van z.; van z.; J. C. M. geb. Meinsma; van d.; H. H. van Zuiden geb. van Hasselt, z. — *Overl.* W. Hoks, ml., ruim 4 j.; A. Temmen, w ruim 84 j.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 6 *Julij*.

Tarwe, Jarige	70 N.pd.	f 14.75	Boekweit, zand	64 N.pd.	f
„ N. Oml.	70 „	„ 13.35	„ „	66 „	„
dito.	72 „	„ 14.15	„ veen	66 „	„
„ „ Old.	70 „	„ 13.15	„ „	68 „	„
„ „ „	72 „	„ 13.85	Paardeboonen. .		f 8.25
Rogge, N. Inl.	64 „	„ 9.20	Groene Erwten.		„ —.—
„ „ „	66 „	„ 9.60	Graauwe „		„ 0.00
„ „ „	68 „	„ 10.00	Koolzaad . . .		f 00.00
Haver. N. dikke	40 „	„ 4.30	Gort, grove .		„ 10.25
„ „	42 „	„ 4.50	Gort, parel ,		„ 14.00
„ Voer	36 „	„ 3.90	Olie, raap per vat		53.00
„ „	40 „	„ 4.30	Raapkoeken.		
„ Zwarte	36 „	„ 3.75	Lijnkoeken		—.—
„ „	40 „	„ 4.35	Boter ¼ ton. . . .		—.—
Garst, N. wint.	54 „	„ 5.75	Boter ⅛ „		
„ „ „	56 „	„ 6.15			
„ „ zomer	56 „	„ 0.—			
„ „ knob.	60 „	„ 6.25			

Tarwe tot vorige prijzen weinig in omgegaan. — Rogge o 't geheel prijshoudend. — Boekweit bijna zonder koopers lager moeijelijk te plaatsen. — Gerst vond mede tot iets prijzen nog weinig vraag. — Dikke Haver vond alleen beste soorten tot vorige prijzen koopers, mindere en afwij soorten daartoe niet te plaatsen, Voer in een doen, Zwart aangenamer. — Boonen als voren. — Gort weinig in omg Raapolie wel zoo aangenaam.

ASSEN, 5 Julij. Rogge f 9.25 tot f 9.80. Boekweit f 8.50. Boter 75 a 77⁵ ct. het N. ₶. Aardappelen f 2.40 a Stroo f 9.00. Prijs van het Roggebrood f 0.71 de 6 N. ₶.

MEPPEL, 5 Julij. Rogge f 9.50 a f 10.25. Boekweit a f 9.25. Boter 1½ N. ₶ f 1.30 a f 1.40. Boter per f 17.50 a f 19.25.

COEVORDEN, 2 Julij. Rogge f 9.25. Boekweit f Boter f 0.65.

HOOGEVEEN, 3 Julij. Rogge f 9.54. Boekweit f Haver f 0.00. Honig per ₶ f „.00. Boter het N. ₶ f 0.80

AMSTERDAM, 5 Julij. TARWE weinig verhandeld, tot vorigen koers aan consumtie afgedaan; 127 ₶ bonte Po f 485, 487; 128 ₶ dito f 500, 506 bij gerijf; 127 ₶ dito bij gerijf; 128 ₶ bij gerijf; 128 ₶ dito f 490. — ROGGE droogde bij partij, ongedroogde bij kleinigheden iets lager kocht; 124 ₶ Pommer f 321; 120 ₶ Pruisch Pommer f 119 ₶ Zweedsche f 295; 121 ₶ Archangel f 341. — GA HAVER en BOEKWEIT zonder handel. — KOOLZAAD hooger; Oostvriesch £ 90; op 9 vaten Olie in Oct. £ 89 LIJNZAAD prijsh.; 110/11 ₶ Calcutta f 450; 109 ₶ C f 445. — RAAPOLIE hooger betaald; op 6w. f 55; Vl f 53¾, 54; 1o. Sept. f 52½, ¼; Oct. en Nov. f 52¼ f 52¼, 52. — LIJNOLIE dadelijk vast, op termijn nie ger; op 6w. f 42; Vl. f 40¾; 1o. Sept. f 41½; Oct. f 4 f 42; Nov. en Dec. f 42¾, ½; Mei f 44. — HENNEP op 6w. f 45¾; Vliegend f 44½. — RAAPKOEKEN per stuks f 90 a 94. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f 13 a MOUTWIJN f 17¾ p. vat contant met meer vraag.

VRIJDAG, 6 Julij. Tarwe onveranderd; 128 ₶ nieuwe Poolsche f 500. Rogge mede onveranderd; 119 ₶ Inla f 310. Gerst f 4 lager. Boekweit en Haver zonder Koolzaad op 9 vat op het Najaar 90 £. Raapolie op 6/w. vlieg. f 54¼; op het Najaar f 52⅜. Lijnolie op 6 w. f vlieg. f 41¼.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 5 *Julij*. 1855.

			GEBLEVEN.				GEBL.
Nederl. W. S.	2½	pct.	63	*Polen.* Oblig.	4	pct.	
„ „	3	„	75	*Spanje.* Oblig.	1	„	
„ „	4	„	93⁵⁄₁₆	Obligatien	3	„	
Amort. Synd.	3½	„	90	Binnenl.	3	„	4
Handelm.	4½	„		Amortisable			4½
O. I. Leening	4	„		Bewijz. Coup.			
Aand. Holl. Spoorw			89	*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	4½	„		Oblig. Goll	5	„	56
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	61
Rusl. Ob. Hope	5	„	103¾	„ Metal.	5	„	77
Dito 1828/29	5	„	102	„ „ N.	5	„	81
Cert. 1831/33	5	„		„ „	2½	„	
Dito 1840	4	„	78¹¹⁄₁₆	*Belgie*, Cert.	2½	„	51
Dito Stieglitz	4	„		Rothschild	2½	„	40
Ins. in Assign.	6	„		*Portug.*, Oblig.	3	„	
Cert. van dito	6	„		„	4		9¾
				Amerika Bank-Act.			

GEDRUKT BIJ GRATAMA TE ASSEN.

BIJBLAD, behoorende bij de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 7 Julij 1855.

VERGADERING DER PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE.

Donderdag 5 Julij 1855, 's middags 1 ure.

Tegenwoordig: De Voorzitter, 32 Leden en de Griffier.

Afwezig: de Leden H. J. Carsten, B. J. Denning en J. A. Meursing.

De notulen van het verhandelde in de Vergadering van eergisteren worden gelezen. De Voorzitter stelt de goedkeuring voor. Het Lid Mr. Sluis merkt op, dat in den brief opzigtelijk het plan van het kanaal van Assen naar Groningen is vermeld de overlegging *van de verdere* stukken, en dat hij die daarbij niet heeft gevonden. De Voorzitter zegt, dat zijn bedoeld de stukken *door hem* ingezonden. Na nadere lezing der betrekkelijke woorden des briefs verklaart de heer Sluis in de redactie te berusten. Het Lid Jhr. van Echten van Holthe merkt op, dat hij meent te hebben voorgesteld, dat de zaak van het Reglement op de Boter- en Honigvaten vrijdag aan de orde zou worden gesteld, en niet donderdag, zooals door den Griffier is voorgelezen; de Voorzitter verklaart, dat ook hij vrijdag heeft aangeteekend. Diensvolgens wordt de noodige verandering gemaakt.

Daarna worden de notulen gearresteerd.

De Voorzitter doet mededeeling, dat bij hem zijn ingekomen en aan de betrokkene Commissien, ten fine van consideratien en advies, gerenvoijeerd de navolgende adressen, als:

1°. van H. van Goor, te Hoogersmilde, om subsidie uit de Provinciale fondsen voor 't verlies van 3 runderen door de longziekte, of wel vergoeding voor de uiterlijke bekleedselen dier dieren, welke mede zijn begraven;

2°. van Kerkmeesters der Israëlietische Gemeente te Smilde, om een jaarlijksch subsidie ad *ƒ* 150-„ uit de kas ad pios usus, en

3°. van Gecommitteerden uit de Ingezetenen van Bovensmilde, waarbij zij nader toelichten hun verzoek om subsidie tot gedeeltelijke goedmaking der kosten van bouw eener predikantswoning bij de hulpkerk aldaar.

Wordt gelezen eene missive van Gedeputeerde Staten, daarbij voordragende, 1°. de regularisatie eener som van *ƒ* 20-„, waarmede, bij besluit der Staten van 9 November 1854, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 20 December daaraanvolgende no. 94, het nadeelig saldo der rekening van de Provinciale fondsen over 1845 te hoog is gesteld, en 2°. van *eene cent*, van de dienst 1846 beschikbaar en buiten bestemming bebleven, — waarop is besloten, dat stuk ter visie te doen voorliggen en morgen aan de orde te stellen.

Door Gedeputeerde Staten wordt bij missive wijders voorgesteld de toevoeging van een nieuwen post aan de Begrooting van 1854, ten bedrage van *tweeëndertig* cents, welke som van de begrooting van 1848 beschikbaar gebleven is. Wordt besloten, dat stuk ter visie te doen voorliggen en op morgen aan de orde te stellen.

Is gelezen een voorstel van het Lid der Vergadering Jhr. van der Wijck, daarbij op aangevoerde gronden in overweging gevende, om art. 2 van het in deze provincie bestaande Reglement op de uitoefening der Jagt en Visscherij te wijzigen, zoodanig, dat daarin ook worde toegestaan de jagt op waterwild; is besloten, dat stuk ter visie van de Leden te doen voorliggen en morgen aan de orde te stellen.

Op de vraag van den Voorzitter, of de Commissie, benoemd tot het uitbrengen van rapport op de rekening van de Provinciale fondsen 1853, met haar verslag gereed is, wordt bij monde van het Lid Pelinck rapport uitgebragt, strekkende tot goedkeuring dier rekening, invoege overgelegd. Besloten, dat stuk ter visie te doen voorliggen en morgen aan de orde te stellen, wordende de Commissie voor de genomene moeite bedankt.

Daarna brengt de Commissie, benoemd tot onderzoek der Begrooting van enkel Provinciale en Huishoudelijke Inkomsten en Uitgaven, dienst 1856, op gelijke vraag van den Voorzitter, bij monde van het Lid J. T. Homan, haar verslag uit, waarbij wordt voorgesteld eenige wijziging in het bedrag der te heffen opcenten ten behoeve der Provincie, en tevens, om den post van f 6000.-, toegezegd als jaarlijksch subsidie aan de Drentsche Kanaal-Maatschappij, te doen wegvallen; verder worden door de Commissie nog eenige wijzigingen der Begrooting voorgesteld, in verband met de door haar gemaakte opmerkingen staande, — strekkende haar advies ten slotte, om, nadat over een en ander zal zijn besloten, de begrooting, na zooveel noodig te zijn veranderd, goed te keuren. Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten, de stukken ter visie te doen voorliggen, om nader aan de orde te worden gesteld.

De Commissie, in welker handen is gesteld het adres van Kerkmeesters der Israëlietische bijkerk te Sleen, verzoekende een subsidie uit de fondsen der Provincie voor den bouw van eene kerk, eene school en een kerkelijk bad en vergunning tot het houden eener algemeene collecte tot dat doel in de Provincie, adviseert, om het eerste gedeelte van het verzoek te wijzen van de hand, en om het adres te zenden aan Gedeputeerde Staten, ten einde op het tweede punt te beschikken; waarop is besloten, de stukken ter visie te doen voorliggen, om morgen aan de orde te worden gesteld.

De Commissie benoemd tot het uitbrengen van consideratien en advies op het rapport van Gedeputeerde Staten nopens de zaak der huis- en plaatsgelden te Smilde, adviseert bij monde van het Lid Mr. Alingh, om nader bij Gedeputeerde Staten aan te dringen tot verkoop van den eigendom en het vruchtgebruik der huis- en plaatsgelden van de huizen en verdere getimmerten, welke binnen de jongstverloopene dertig jaren zijn gebouwd, en waarvan alzoo geene verjaring plaats heeft. Wordt besloten, dat stuk ter visie te doen voorliggen en nader aan de orde te stellen.

Door het Lid Mr. Sluis wordt het rapport uitgebragt van de Commissie tot onderzoek van het Conceptreglement op het Veenschap „de Oostermoersche en Zuidenveldsche Veenen, van Eext tot Valthe ingesloten." De Commissie heeft tegen de algemeene strekking van het Concept geene bedenkingen, doch stelt eene wijziging voor van sommige artikelen. Na voorlezing van het rapport is besloten, het stuk ter inzage van de Leden te doen voorliggen, om nader aan de orde te worden gesteld.

De Commissie, benoemd tot het uitbrengen van consideratien en advies op de voordragt van heeren Gedeputeerde Staten betrekkelijk het adres van de Diaconie der Hervormde Gemeente van Hijkersmilde en Kloosterenveen, adviseert, om, conform de gedane voordragt, aan adressanten te verleenen een subsidie uit de kas ad pios usus, ten bedrage van *ƒ* 296.80⁵, tot kwijting van het bij haar bestaande te kort over het dienstjaar 1854; — besloten, de stukken ter visie te doen liggen, om morgen aan de orde te worden gesteld.

Thans wordt bij monde van den heer Sluis gerapporteerd, namens de betrokkene Commissie, omtrent het gedane verzoek, dat de jaarwedde van den vasten boekhouder der Diaconie van de Hervormden te Hijkersmilde en Kloosterenveen, ten laste van de kas ad pios usus, van *ƒ* 100— tot *ƒ* 200— moge worden verhoogd. De Commissie adviseert tot afwijzing, omdat de burgerlijke gemeente Smilde verpligt zou zijn, een gedeelte te dragen, wegens de bedeeling der algemeene armen, die ook door gezegde Diaconie wordt gedaan. — Ter visie en aan de orde op morgen.

De Commissie, in welker handen is gesteld het adres van de Kerkvoogden der Christelijke Afgescheidene Gemeente te Smilde, verzoekende eene subsidie uit de kas ad pios usus aldaar, tot de kosten van vertimmering van hun kerkgebouw, is van meening, dat de kerkgemeente zelve de helft moet dragen in de vertimmeringskosten enz. — Ter visie-legging om morgen aan de orde te worden gesteld.

Op het rapport der Commissie betrekkelijk het verzoek van armverzorgers der Israëlietische Gemeente te Smilde, om een subsidie uit de kas ad pios usus ten bedrage van *ƒ* 150— 's jaars, strekkende het voorstel van de Commissie, om de stukken ten fine van instructie te renvoijeren aan Gedeputeerde Staten, is besloten, de stukken ter inzage te doen voorliggen, om op morgen aan de orde te worden gesteld.

Thans volgt een mondeling rapport van de Commissie op het adres van Leden der Hervormde Gemeente van Hijkersmilde en Kloosterenveen, om een subsidie van f 3000 voor de stichting eener Predikantswoning te Bovensmilde. De Commissie is van meening: 1o. dat eerst moet worden gevraagd een subsidie uit de synodale fondsen tot dien bouw, en 2o. dat de stukken zullen moeten worden gerenvoijeerd aan het Provinciaal Collegie van Toezigt op het beheer der Kerkelijke fondsen en der kosten van de eeredienst bij de Hervormde Gemeenten in Drenthe, ten fine van toelichting; — waarop is besloten, dat rapport tot morgen aan te houden, om alsdan daarop te besluiten.

De Commissie, benoemd tot het doen van rapport op 't adres van H. Koster en 167 andere binnenschippers, het Zwolsche Diep bevarende, zich op nieuw beklagende over de tolheffing op dat diep, rapporteert bij monde van het Lid Mr. L. Homan, dat, zijn ook al de Staten bereid, om thans weder bij de Hooge Regering tusschen beide te komen, de Commissie echter vreest, dat zulks evenmin tot het gewenschte resultaat zal leiden, als vroeger. Zij adviseert evenwel, om de stukken te renvoijeren aan Gedeputeerde Staten, met uitnoodiging, om, onder referte aan het verhandelde in de najaarsvergadering van 1854, den Minister nader met de bezwaren ten deze bekend te maken.

Het Lid Mr. Sluis verlangt de stukken door de Staten aan den Minister opgezonden te hebben, en dat tevens op eene gunstige beschikking worde aangedrongen. De Voorzitter stemt daarmede in; waarop is besloten, de stukken ter visie te doen voorliggen, om op morgen aan de orde te worden gesteld.

In behandeling wordt genomen de concept-Begrooting der kosten van het Rijksbestuur in de Provincie, dienst 1856. De Voorzitter leest de begrooting van post tot post voor. Zij wordt daarna door den Voorzitter in omvraag gebragt en met algemeene stemmen aangenomen, terwijl verder is besloten, die Begrooting, ten fine van opzending aan den Minister, te renvoijeren aan Gedeputeerde Staten.

Aan de orde wordt gesteld het rapport van Gedeputeerde Staten nopens den afloop van den voorgenomenen verkoop der effecten van het gereserveerde fonds voor den aanleg van kanalen, tot conversie der $4\frac{1}{2}$ procents obligatien van de geldleening ad *ƒ* 225,000 in 4 procents schuldbekentenissen. Het Lid Mr. Sluis verlangt door de Vergadering uitgemaakt te zien, of de magtiging tot verkoop, ten vorigen jare door de Staten aan hunne Gedeputeerden verstrekt, geacht kan worden alnog voort te duren. De heer van der Vlies meent, dat Gedeput. Staten zijn gemagtigd geworden tot verkoop, zoodra de cours der $2\frac{1}{2}$ procents Nationale Schuld tot 62 % zou gestegen zijn, en dat Gedeputeerde Staten zelve de magtiging hebben beperkt, door de meening, dat die prijs niet *bruto* maar *zuiver* moest worden bedongen. Het Lid Mr. J. T. Homan verlangt daarop de voorlezing van het besluit van magtiging, aan welk verlangen door den Voorzitter voldaan wordt. Het Lid van der Vlies betoogt, dat de verkoop had behooren te zijn geschied dadelijk toen de Nationale effecten op 62 ten honderd stonden, en dat daarmede niet behoorde te worden gewacht, tot dat zuiver 62% kon worden bedongen. Hij verlangt, dat dit punt worde uitgemaakt. De Voorzitter antwoordt, dat ook hij van meening is geweest, dat de Staten den verkoop tegen niet minder dan 62% *zuiver* hadden bedoeld. Het Lid van Echten van Holthe vraagt nu, of het de meening van den heer Sluis is, dat de verkoop thans dient te geschieden, nu de beursprijs meer dan 62 ten honderd is. Zonder die vraag te beantwoorden, verlangt de heer Sluis uitgemaakt te zien, of de verleende magtiging al dan niet voortduurt. Op voordragt van den Voorzitter wordt de zaak verdaagd tot morgen, tegen wanneer de heer Sluis wordt verzocht, het door hem gedaan voorstel nader te formuleren. Het zal alsdan worden bediscussieerd.

(*Zie 't vervolg in de Courant.*)

UITTREKSEL *uit het VERSLAG van* GEDEPUTEERDE STATEN *aan de* STATEN DER PROVINCIE DRENTHE *in hunne Zomervergadering van Julij* 1855.

(*Vervolg en slot.*)

Armwezen.

De toestand van het Armwezen in deze Provincie over 1854 kan niet ongunstig genoemd worden. Bij het laatstvoorgaande jaar vergeleken, wijzen de uitkomsten wel eenigen achteruitgang aan, die zich evenwel gemakkelijk laat verklaren, wanneer men in aanmerking neemt den buitengewoon hoogen prijs van alle levensbehoeften, gedurende het geheele jaar 1854, doch vooral in 't voorjaar, en de gestrengheid van den winter. Hiervan toch was het een noodzakelijk gevolg, eensdeels, dat er meerdere middelen werden vereischt, om in gelijke behoeften te kunnen voorzien; anderdeels, dat èn de behoeften èn de behoeftigen allerwege toenamen. De ruime oogst van 1854 heeft bovendien wel eenige verligting, maar geene redding uit die bezwarende omstandigheden kunnen aanbrengen.

Aan den anderen kant mag het evenwel ook niet onopgemerkt blijven, dat, in het vinden der meerdere middelen tot leniging der armoede, de bijzondere liefdadigheid over 't algemeen de bestaande Armbesturen krachtig heeft ondersteund, en in enkele Gemeenten tijdelijk nieuwe in 't leven geroepen.

Het jaar 1854 heeft zich overigens, ten opzigte van het Armwezen, gekenmerkt door de invoering eener nieuwe wet tot regeling van het Armbestuur. Wij meenden dit feit niet onopgemerkt te mogen laten, ofschoon deze wet, den 1sten September in werking gekomen, nog van te korten duur is, om daarvan eenigen invloed op den staat van 't Armwezen te kunnen aanwijzen. Door de vrijheid en onafhankelijkheid, welke zij aan de bijzondere en kerkelijke Armbesturen verzekert, heeft zij echter nu reeds eene groote verandering te weeg gebragt in de verhouding der administrative magt tot die instellingen. Wij wenschen, dat het doel dier wet: om n.l. de armverzorging geheel terug te brengen op het gebied, waar zij behoort, dat der vrije liefdadigheid, moge worden bereikt.

Onder de middelen tot leniging der armoede, schijnt het verleenen van onderstand door werkverschaffing voortdurend goede resultaten op te leveren. De in dit gewest bestaande armwerkhuizen hebben zich goed gehandhaafd en zijn in 't verloopen jaar nog met één vermeerderd, door de oprigting van zoodanig gesticht te Dalen, dat in aard en doel met de overige geheel overeenkomt.

De voordeelen, aan het stelsel der armwerkhuizen verbonden, zijn, zoowel uit een zedelijk als uit een stoffelijk oogpunt, onwedersprekelijk; maar ook de ondervinding bevestigt het, dat die voordeelen niet worden verkregen waar de Besturen geen nauwlettend toezigt houden, of waar enkel een misplaatst of te ver gedreven medelijden het beginsel hunner handelingen is.

Als een middel tot vermindering der armoede, moet ook aangemerkt worden het verkoopen van levensmiddelen enz. voor belangrijk verminderderde prijzen, waarmede het patronaat te Meppel eene proef heeft genomen, die aanvankelijk aan de verwachting wel heeft beantwoord. Daaraan toch wordt toegeschreven de vermindering van het aantal tijdelijk bedeelden in die Gemeente.

Ten opzigte van de werking der wet van 13 Augustus 1849 (Staatsblad no. 39), tot regeling der toelating en uitzetting van vreemdelingen, luiden de inkomende berigten bij voortduring gunstig. Men meent inzonderheid te hebben opgemerkt, dat de meerdere bekendheid, welke deze wet in het Buitenland verkrijgt, tevens haren heilzamen invloed uitoefent, daar zelfs de aanvragen der zoodanigen, die geene middelen van bestaan hebben, om zich in eenige gemeente met der woon te mogen vestigen, in den laatsten tijd waren afgenomen.

In de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid zijn, gedurende 1854, ten laste der hierna genoemde Gemeenten in deze Provincie, 109 personen verpleegd. De kosten van verpleging hebben bedragen, zooals daarbij is aangewezen: Anlo 1 verpleegde, kosten van verpleging f 50.05; Assen 5 verpl. f 245.53; Beilen 1 verpl. f 56.20; Coevorden 3 verpl. f 101.54; Dalen 1 verpl. f 72.50; Diever 1 verpl. f 85.00; Eelde 1 verpl. f 29.37; Emmen 1 verpl. f 35.00; Havelte 5 verpl. f 154.90; Hoogeveen 6 verpl. f 133.87; Meppel 38 verpl. f 1836.59; Norg 10 verpl. f 548.52; Roden 5 verpl. f 237.87; Rolde 1 verpl. f 35.00; Ruinen 1 verpl. f 32.02; Ruinerwold 1 verpl. f 72.50; Smilde 14 verpl. f 731.66; Vledder 10 verpl. f 559.14; Vries 1 verpl. f 35.00; Zuidlaren 1 verpl. 58.44; Zuidwolde 2 verpl. f 61.75, te zamen 109 verpleegden f 5172.45.

Door eenige Gemeentebesturen is ook gedurende 1854 de voldoening dezer kosten geweigerd. Alle twijfel omtrent de verpligting der Gemeentebesturen daartoe is evenwel sedert 1 September l.l. opgeheven, door art. 66 der wet tot regeling van het Armbestuur.

De instellingen van weldadigheid, welke in deze Provincie bestaan, bepalen zich tot de volgende soorten: 1o. Besturen voor huiszittende armen, behoorende tot de instellingen van weldadigheid, bedoeld bij letters A en D van art. 2 der wet van 28 Junij 1854 (Staatsblad no. 100); 2o. Godshuizen, bedoeld bij let-

ters A en D van genoemd artikel; 3o. Besturen voor huiszittende armen, bedoeld bij letter B; 4o. Godshuizen, bedoeld bij letter B; 5o. Genootschappen voor schamele armen, bedoeld bij letter C. De ontvangsten van al deze instellingen hebben over 1854 bedragen f 80,889.78 ; en de uitgaven f 86,146.99½.

Op 31 December van 't verloopene jaar was in deze provincie aanwezig het volgend aantal instellingen van weldadigheid: In Gemeenten boven de 5000 zielen: Godshuizen, letters A en D, 1 gesubsidieerde, geene ongesubsidieerde. Besturen voor huiszittende armen, letter B, 4 gesubsidieerde, 2 ongesubsidieerde. Godshuizen, letter B, 1 gesubsidieerde, geene ongesubsidieerde. In gemeenten beneden de 5000 zielen: Besturen voor huiszittende armen, letters A en D, 1 gesubsidieerde, geene ongesubsidieerde. Godshuizen, letters A en D, 1 gesubsidieerde, geene ongesubsidieerde. Besturen voor huiszittende armen. letter B. 4 gesubsidieerde, 55 ongesubsidieerde. Godshuizen, letter B, 1 gesubsidieerde, 9 ongesubsidieerde. Besturen voor schamele armen, letter C, geene gesubsidieerde, 1 ongesubsidieerde. Te zamen uitmakende 80 instellingen van weldadigheid.

Door deze zijn gedurende 1854 bedeeld 4719 personen, waaronder begrepen zijn, zoowel zij die tijdelijk, als die onafgebroken gedurende het geheele jaar onderstand hebben genoten.

Tot nog toe spraken wij alleen van de eigenlijke instellingen van weldadigheid, waaronder niet behooren die instellingen, welke meer uitsluitend bestemd zijn ter *voorkoming* van armoede. Deze laatste, hoewel in kleinen getale in deze Provincie aanwezig, achten wij desniettemin van groot belang, wegens den gunstigen invloed, dien zij op den staat van 't armwezen kunnen uitoefenen.

De commissie van werkverschaffing te Assen heeft gedurende 1854 aan 58 personen werk verschaft, met het doen verbrijzelen van keijen. Dit getal overtreft dat van 1853 met 22.

Te Dwingelo bestaat eene instelling ter voorkoming van armoede, geheeten: *het St. Antonie-Gild.* Deze inrigting is reeds voor meer dan twee eeuwen tot stand gekomen; zij stelt zich voornamelijk ten doel, om ijverige ingezetenen dier Gemeente, die tijdelijk door rampen worden getroffen, te ondersteunen, ten einde hen, zoodoende, voor geheelen ondergang te behoeden. Gedurende 1854 werden aldus 24 personen door haar ondersteund.

Van de in dit Gewest bestaande banken van leening, ten getale van *vier*, zijn drie voortgegaan met het beleenen van panden. Die te Coevorden echter heeft gedurende 1854 hare beleeningen geheel en al gestaakt, waarvan de oorzaak gelegen is in den financiëlen toestand van den houder dier bank.

Rijks middelen.

A. *Directe Belastingen.*

De invorderbaar verklaarde Kohieren der Directe Belastingen over 1854 hebben beloopen, in hoofdsom en opcenten, in 1854: wegens de Grondbelasting, hoofdsom *f* 118,754.27, opcenten *f* 42,382.18, totaal *f* 161,136.45; wegens het Personeel, hoofdsom *f* 68,615.59^{5}, opc. *f* 29,329.44, totaal *f* 97,945.03^{5}; wegens het Patent, hoofdsom *f* 29,473.52^{5}. opcenten *f* 8255.13, totaal *f* 37,728.65^{5}; terwijl dezelve in 1853 bedroegen: wegens de Grondbelasting, hoofdsom *f* 118,499.81, opc. *f* 42,175.69, totaal *f* 160,675.50; wegens het Personeel hoofdsom *f* 67,269.80, opcenten *f* 28,655.63, totaal *f* 95,952.43; wegens het Patent, hoofdsom *f* 29,753.77, opcenten *f* 8333.31^{5}, totaal *f* 38,087.08^{5}. Het belastbaar inkomen van de eigendommen, hetwelk tot grondslag van de heffing der grondbelasting heeft gestrekt, beliep voor de dienst van 1854 *f* 1,061,858.89 en voor de dienst van 1853 *f* 1,060,582.55^{5}, en is alzoo vermeerderd met *f* 1,276.33^{5}. Het aantal kadastrale perceelen bedroeg over 1854, bij de afsluiting der leggers, 195,486. Op de Kohieren der Grondlasten voor die dienst zijn 21,345 artikelen uitgetrokken, uitmakende het getal bekende grondeigenaren, behalve dat dezelfde personen op verschillende kohieren voorkomen.

Wat de Personele Belasting betreft, voor de dienst 1854, bedroeg: 1^{0}. de huurwaarde van woonhuizen *f* 285,254,50 en van pakhuizen, zolders en kelders *f* 3,277.00, te zamen *f* 288,531.50; 2^{0}. het getal deuren en vensters 44,400; 3^{0}. het getal haardsteden van gebouwen met één haardstede 5230, met twee haardsteden 3980, met drie haardsteden 1485, met vier haardsteden 740, met vijf haardsteden 265, met zes of zeven haardsteden 246, met acht of negen haardsteden 67, met tien en meer haardsteden 59, totaal 12,072; 4^{0}. de waarde van het mobilair: bij vermenigvuldiging der huurwaarde *f* 554,126.00, volgens gedane schatting *f* 156,066.00, totaal *f* 710,192.00; 5^{0}. het getal dienst en werkboden van de 1ste klasse 742, van de 2de klasse 9, van de 3de klasse 4635, van de 4de klasse 205, van de 5de klasse 0, totaal 5591; 6^{0}. het getal paarden van de 1ste klasse 36, van de 2de klasse 22, van de 3de klasse 417, van de 4de klasse 204, van de 5de klasse 988, van de 6de klasse 30, totaal 1697.

Het getal besliste reclames tegen aanslagen in de Directe Belastingen beliep in 1854, wegens de Grondlasten 26, wegens het Personeel 187, wegens het Patentregt 47, waarvan als ongegrond zijn afgewezen: wegens de Grondlasten 4, wegens het Personeel 18, wegens het Patentregt 9, terwijl op 22 wegens de Grondlasten, 169 wegens het Personeel en 38 wegens het Patentregt ontheffing of vermindering van belasting is verleend.

Onder de reclames betrekkelijk de Personele Belasting telde men 156 wegens afschaffing van het belastbaar gebruik van paarden, met 1^{0}. November van het dienstjaar.

B. *In- en Uitgaande Regten.*

Daarvoor is ontvangen: in 1854, in hoofdsom *f* 2777.42, in opcenten *f* 362.05^{5}, totaal *f* 3139.46'; in 1853, in hoofdsom *f* 2618.24^{5}, in opcenten *f* 340.83, totaal *f* 2959.07^{5}.

C. *Accijnsen.*

Deze hebben opgebragt: Zout, hoofdsom f 12178.57^{5}, opcenten f 4627.85^{5}, totaal f 16806.43. Geslagt, hoofdsom f 18931.76^{5}, opcenten f 7194.07, totaal f 26125.83^{5}. Gemaal, hoofdsom f 60035.65, opcenten f 13808.20, totaal f 73843.85. Wijn, hoofdsom f 5951.74^{5}, opcenten f 2856.83^{5}. totaal f 8808.58. Binnenlandsch Gedisteleerd, hoofdsom f 46924,39, opcenten f 22523.70^{5}, totaal f 69448.09^{5}. Buitenlandsch Gedisteleerd, hoofdsom f 553.10^{5}, opcenten f 265.49, totaal f 818.59^{5}. Bieren en Azijnen, hoofdsom f 1646,28^{5}, opcenten f 625.59, totaal f 2271.87^{5}. Suiker, niets. Zeep. hoofdsom f 6886.64, opcenten f 2616.92, totaal f 9503.56. Turf, hoofdsom f 123678.86^{5}, opcenten f 34630.08, totaal f 158308.94^{5}. Steenkolen, hoofdsom f 12.41^{5}, opcenten f 4.72, totaal f 17.13^{5}. Collectief Zegel, hoofdsom f 27637.64, opcenten f 8901.72^{5}, totaal f 36539.36^{5}. Consentzegel van vervoer- en geleibiljetten, hoofdsom f 583.86, opcenten f 280.25^{5}, totaal f 864.11^{5}. De geheele opbrengst der accijnsen was in 1854, hoofdsom f 305023.93^{5}, opcenten f 98335.44^{5}, totaal f 403356.38, in 1853, hoofdsom f 332399.02, opcenten f 105729.40, totaal f 438128.42.

D. *Indirecte Belastingen.*

De opbrengst daarvan is geweest in 1854: aan Zegelregten f 18,096.01, aan Registratieregten f 47,418.44, aan Griffieregten f 520.87^{5}, aan Hypotheekregten f 5,424.60^{5}, aan Successieregten f 18,902.38^{5}, aan Rijks verhoogingen f 34.337.68, totaal f 124,699.99^{5}; in 1853: aan Zegelregten f 17,580.10^{5}, aan Registratieregten f 54,092.66^{5}, aan Griffieregten f 616.27^{5}, aan Hypotheekregten f 5,226.18^{5}, aan Successieregten f 15,765.85^{5}, aan Rijksverhoogingen f 35,446.81^{5}, totaal f 128,727.90.

E. *Regten van waarborg op de gouden en zilveren werken.*

In 1854 is door schatpligtigen, in deze Provincie gevestigd, voor *inlandsche* werken eene som van *f* 1455.38^{5} betaald, doch zijn uit dit Gewest voor *buitenlandsche* werken geene waarborgregten gestort.

In 1853 beliepen de betaalde regten voor inlandsche werken f 1417.40.

F. *Aan Domein-inkomsten is ontvangen:*

in 1854 *f* 24592.52, in 1853 *f* 24880.71.

G. *De opbrengst der Posterijen*

is aan ons niet opgegeven. In de Provincie bevinden zich 3 Postkantoren en 19 hulpkantoren, terwijl de 3 bestaanhebbende paardenposterijen in 1854 zijn opgeheven.

Waterstaat.

Op de aanvraag, blijkens ons vorige Verslag aan de Hooge Regering gedaan, om opheffing der nadeelen, die door het afstroomen van water uit de Dedemsvaart door het zoogenaamde Schotkampsschutje worden toegebragt aan de landen onder de Gemeenten Zuidwolde en de Wijk, is tot hiertoe de beschikking der Regering te vergeefs door ons ingewacht.

Kanalen en Vaarten.

De kanalen en vaarten, in de Provincie aanwezig, staande onder het beheer der Provinciale Staten, zijn de Hoofdvaart van Assen naar Meppel, met de daaraan verbondene Beilervaart, wijken en dwarsdiepen, en de Oostermoersche Vaart.

Over het geheel bevonden deze kanalen en vaarten zich in een goeden toestand.

Buiten het gewone onderhoud, hetwelk is aanbesteed voor *f* 16,700 over drie jaren, is in 1854, voor werken niet in 't bestek begrepen, nog uitgegeven:

Tot het, ter gelegenheid van de vernieuwing der bovendeuren van de Uffelter- en Pastoorschutsluizen op de Hoofdvaart, doen verhoogen van de muren dier sluizen voor zooveel dit noodig was, tot het hooger doen opbrengen van de halsbeugels, dienende tot bevestiging dier deuren, en welke verhooging heeft plaats gehad met het oog op- en in verband met eenen aan de Hoofdvaart te geven hoogeren waterstand bij eventuelen aanleg van het kanaal van Assen naar Groningen *f* 464.21; tot het opruimen van ondiepten op het bovenpand van gemelde vaart en vóór de mondingen der wijken en bij de bruggen *f* 764.00; tot het opruimen van dergelijke ondiepten beneden de sluizen der overige panden *f* 156.40; tot het verhoogen der oprit aan de straatwegzijde van de Geeuwenbrug, noodig geworden tengevolge van de vernieuwing van die brug *f* 183,92. Totaal *f* 1568.53.

In 1854 zijn 5433 schepen de Hoofdvaart afgekomen, 5146 van het bovenpand en 287 van de benedenpanden. Van die van het bovenpand zijn 4345 beladen geweest met turf, 234 met andere waren en 60 ongeladen; terwijl de bestaande trek- en veerschepen 507 maal het gemelde pand zijn afgevaren.

Op de Beilervaart bestaat weinig scheepvaart; op de Oostermoersche Vaart alleen tot afvoer van eene geringe hoeveelheid turf.

Van het bovenpand der Hoogeveensche Vaart zijn in 1854 afgevaren 5484 schepen, metende te zamen 150,497 tonnen.

Tusschen sluis no. 1 te Meppel en no. 6 te Hoogeveen zijn afgevaren 1748, inhoudende 35,024 tonnen, en uit Meppel, behalve 1501 kleine ongemetene vaartuigen, 2993, metende 72,086 tonnen, makende te zamen 11,726 vaartuigen.

Volgens de daarvan aan de peilschalen gedane waarnemingen, was de gemiddelde waterstand op het bovenpand der Hoofdvaart in de volgende maanden van 1854: April 0,203 el onder peil, Mei 0,121 el idem, Junij 0,258 el idem, Julij 0,459 el idem; Augustus 0,493 el idem; September 0,821 el id.

De hoogste waterstand kwam voor in de maanden Februarij en December, zijnde geweest 0,05 el onder peil, en de laagste in de maand September, 0,87 el onder peil.

Opmerkelijk was de langdurige buitengewoon lag[e] waterstand in den zomer, als zijnde sedert het ja[ar] 1842, na de verdieping van het bovenpand, zoodanig[e] lage waterstand niet voorgekomen,

Wat aangaat de waterstanden op de Hoogeveensc[he] Vaart op de verschillende panden: de hoogste sta[nd] voor alle panden was in den regel slechts enkele d[uimen] boven peil, bij plotselijke en zware regens; [a]leen het pand tusschen de sluizen no. 1 en 2 hee[ft] bij de hevige stormen in December en het daardo[or] veroorzaakte hooge buitenwater, enkele malen ee[ne] hoogte bereikt van 20, 30 en zelfs van 40 duim b[o]ven peil. Boven sluis no. 6 was de waterstand i[n] midden van April reeds tot 2 palm onder peil geda[ald] en is van dien tijd af aanhoudend dalende geble[ven] tot den laagst waargenomen stand van 94 duim o[nder] peil, in de maand September.

Het voor alsnog slechts 2000 ellen lange bovenp[and] boven sluis no. 7 of de Noordsche sluis, kan bij d[eze] opgave niet in aanmerking komen, daar, zoodra [de] uitdamping den gevallenen regen overtreft, de wa[ter]stand aldaar bij elke schutting daalt, zoo dat d[e] sluis gedurende een gedeelte van het jaar zelfs ge[en] geen water heeft gekeerd.

Aan afvaarts- of sluisgelden op de Hoofdvaart is o[nt]vangen *f* 16.919.15, en aan regt van voorschutt[ing] voor de veer- en trekschuiten *f* 1022-„.

Het regt van inning van het brug- of passagieg[eld] door de Veenebrug te Meppel. met het bruggewipp[ers]huis, is in 1854 aan den vorigen pachter op nie[uw] voor den tijd van zes jaren, ingegaan 1. Mei van [ge]meld jaar en zullende eindigen ultimo April 1860, o[n]der 's hands door ons verpacht, tegen eene verhoo[gde] pachtsom van *f* 700-„ in plaats van *f* 650-„ 's ja[ars], welke laatstelijk was betaald.

Op de Hoogeveensche Vaart heeft het afvaartsg[eld] opgebragt *f* 20.756.96.

De policie op al de voormelde kanalen of vaart[en] wordt uitgeoefend uit krachte van daarvoor besta[ande] reglementen.

Kanalisatie.

Een overzigt zullende geven van den stand der v[er]schillende voorgenomene kanalisatie-plannen, verm[el]den wij in de eerste plaats de Drentsche Kanaalma[at]schappij.

I. In de zomervergadering van 1854 heeft U[we] Vergadering haar gevoelen geuit, opzigtelijk een d[oor] Commissarissen der Drentsche Kanaalmaatschappij [aan] den Koning gedaan en door den Heer Minister [van] Binnenlandsche Zaken gerenvoijeerd verzoek, om [wij]ziging van hare acte van concessie.

Uwe Vergadering heeft zich daarbij bereid verkla[ard] tot belangrijke concessiën. Ten einde de doortrekki[ng] der Hoogeveensche Vaart tot in de Emmerveenen m[o]gelijk te maken, heeft zij, namens de Provincie, alle[en] echter onder bepaalde voorwaarden, bewilligd in [de] ontheffing der Maatschappij van de verpligting tot h[et] maken der lijnen *c* en *d*, dat is, van het zijkan[aal] naar Coevorden en van het leidingskanaal naar Beile[n] en, in verband daarmede, van de poenale bepali[ng] van art. 16, Ie alinea, der acte van concessie, v[oor] zooveel het vervallen der nog te maken werken [aan] het Rijk betreft, in de daarvoor gestelde gevallen.

Zijne Excellentie de Minister van Binnenlandsc[he] Zaken heeft, bij aan ons in afschrift medegedeeld[e] dispositie van 4 Augustus 1854, aan Commissariss[en] der Drentsche Kanaalmaatschappij, in beschikking [op] hun voormeld verzoek, te kennen gegeven, geneg[en] te zijn, nopens de wijzigingen, welke zij noodig a[ch]ten, met hen in overleg te treden, en die, na d[at] wege te zijn overeengekomen, aan 's Konings go[ed]keuring te onderwerpen, en dat hij, behoudens [dat] overleg, gestemd is, om de Maatschappij te onthe[ffen] van de verpligting tot het maken van het zijka[naal] naar Coevorden en het eventueel veranderen va[n de] waterleiding naar Beilen in een scheepvaartskan[aal], gelijk ook tot wijziging der poenale bepaling van [art.] 16, Ie alinea, der acte van concessie, voor zoov[eel] betreft het vervallen der nog te maken werken [aan] het Rijk, in de daarvoor gestelde gevallen.

Voorts heeft de Minister bij die beschikking [aan] Commissarissen medegedeeld de voorwaarden, die [de] Staten van Drenthe, volgens hunne resolutie va[n] Augustus 1852, aan de te doene concessien verlan[gen] verbonden te zien.

Bij het antwoord, van wege het Bestuur der M[aat]schappij op- of naar aanleiding van die beschikk[ing] gegeven, werd aan den Heer Minister overgelegd [een] concept. volgens hetwelk dit Bestuur, behoudens g[oed]keuring der deelgeregtigden, de concessie wensc[hte] te zien gewijzigd.

Die stukken zijn door den Heer Minister, inzon[der]heid voor zooveel de bedenkingen betreft, tegen [de] voorwaarden der Provinciale Staten ingebragt, on[der]worpen aan de beoordeeling en overweging van [ons] Collegie. Daarbij werd door den Heer Minister aan ons de opmerking herhaald, dat van de der M[aat]schappij opgelegde verpligting tot het maken der [wa]terleiding naar Beilen niet kon afgezien worden.

Nadat wij in de maand November 1854 de van [ons] verlangde consideratien hadden uitgebragt, is opzig[telijk] eenig verder overleg aangaande de verlangde wijzig[ing] der concessie, niets naders ter onzer kennis gekom[en]. Wij weten overigens, dat er geene beslissing gev[allen] is. Welligt hebben latere voorvallen, betrekking [heb]bende tot het ontworpene kanaal van Assen naar G[ro]ningen, tot de vertraging medegewerkt.

Wij zullen aan Uwe Vergadering mededeeling d[oen] van het door ons uitgebragt rapport opzigtelijk het [van] wege commissarissen ingediende concept van wijzig[in]gen, die zij in de acte van concessie zouden wensch[en] te zien gebragt.

II. De werken aan het Drentsche Veen- en Midd[en]kanaal, aangevangen in December 1853, zijn in h[et] afgeloopene jaar geregeld voortgezet. Onder de gemee[nten]

…milde, waar het Kanaal eene lengte heeft van 1500 …len, met eene sluis en een ophaalbrug, waren de …erken op het laatst van Junij 1854 nagenoeg voltooid.

Het gedeelte onder Smilde, tot aan de voormelde …luis, is den 26 Junij voor de scheepvaart geopend.

Sedert zijn de werken in de Gemeenten Beilen en …esterbork voortgezet.

De sluis no. II is zoo goed als gereed, gelijk het …anaal tusschen de sluizen I en II voltooid is, behalve …enige herstellingen aan de kanaalboorden. Beöosten …luis II is het kanaal op de bepaalde diepte gegraven …ver eene lengte van 2365 ellen. Veder op zijn, in de …marken van Orvelte, Wesup en Schoonoord, (een …ieuw gehucht dat aan de kanaalgraving zijn ontstaan …e danken heeft), over eene lengte van 7000 el, ge…middeld 21 kubieke el per strekkende el uitgegraven. …len kan alzoo met grond zeggen, dat de werken …oed vorderen.

Zijne Majesteit heeft, op het verzoek van het Bestuur …er Maatschappij, volgens kennisgeving van den Heer …linister van Binnenlandsche Zaken van 21 Junij 1854, …ewilligd, dat het kanaal, door haar tot stand te bren…en, den naam drage van Oranje-kanaal.

Omtrent de plans en bestekken voor de uitvoering …er werken van het kanaal, welke door den Minister …an Binnenlandsche Zaken tot dat einde aan ons zijn …oegezonden, hebben wij, na den Hoofd-Ingenieur van …en Waterstaat te hebben gehoord, in de maand April …854 berigt uitgebragt.

Die bestekken zijn daarna, wat het benedenpand en …et pand tusschen sluis no. I en II betreft, door den heer …linister, behoudens eenige reserven, voor goedkeu…ing vatbaar geacht.

III. Voor den aanleg van het kanaal tot verbinding …an de Hoofdvaart te Assen met de haven van de stad …roningen, is bij de wet van 10 April 1854 (Staats…lad no. 24) van Rijkswege eene bijdrage van ƒ 200,000.- …ot de kosten verleend.

Het tot stand komen van dit kanaal mag, na de …oekenning van deze bijdrage, gevoegd bij de subsidiën …an de beide Provinciën en van de steden Groningen …n Assen, als verzekerd worden aangemerkt.

Nadat de rijks bijdrage was toegestaan, is door …ijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Za…en verlangd de mededeeling der consideratiën van …ns Collegie en van dat onzer ambtgenooten van Gro…ingen, bij één gemeenschappelijk rapport, ten aanzien …an de voorwaarden, die in het provinciaal belang zou…en dienen verbonden te worden aan de concessie …oor het graven van de Noord-Willemsvaart, zooals, op …erzoek der zich voor het tot stand brengen dezer …nderneming gevormd hebbende vereeniging, het ka…aal met 's Konings hooge goedkeuring zal worden …enoemd. Later is door denzelfden Minister ten ver…olge op- en in verband met Zijner Excellentie's voor…meld verlangen, aan ons toegezonden een adres van …e leden der bedoelde vereeniging, de Heeren van …tersum c.s., tot het bekomen der concessie, met een …aarbij tot toelichting gevoegd ontwerp van statuten …oor eene tot uitvoering van het werk op te rigten …naatschappij.

Nadat commissien uit beide Collegien van Gedepu…eerde Staten met de ontwerpers de noodige overleg…gingen hadden gehouden, en met hunne medewerking …et ontwerp eener acte van concessie hadden gefor…nuleerd, is dan ook, invoege door Zijne Excellentie …len Minister verlangd, een gemeenschappelijk rapport …oor beide Collegien ter dezer zake uitgebragt. Dat …apport was intusschen onzerzijds van afzonderlijke …consideratien vergezeld omtrent punten, waarover het …ons niet had mogen gelukken, met onze ambtgenoo…en van Groningen tot de gewenschte eenstemmigheid …e geraken.

Volgens eene mededeeling in de Staats-Courant zou …de concessie verleend zijn bij Zijner Majesteits besluit …an den 10 Junij 1855 no. 43.

Wij hebben daarvan tot nu toe geen officieel berigt, …och zien met belangstelling de mededeeling der be…alingen van de acte van concessie te gemoet.

IV. Met betrekking tot het ontworpene afwaterings- …en scheepvaartskanaal van Coevorden naar Ane, is …het volgende te vermelden:

Het is bekend, dat van het Rijksbestuur is uitge…gaan het plan, om dit kanaal tot stand te brengen.

In de zomervergadering van 1853 hebben de Staten van Drenthe, op verlangen van Zijne Excellentie den toenmaligen Minister van Binnenlandsche Zaken, een bepaald besluit genomen, zoowel betrekkelijk eene bijdrage uit provinciale fondsen ten behoeve van het ontworpen kanaal te verleenen, als omtrent de voorziening in het onderhoud der werken, nadat deze zouden zijn tot stand gebragt.

Dat besluit (van 13 Julij 1853 no. 4) bepaalde de bijdrage tot den aanleg op ƒ 10,000., en verleende voor het onderhoud eene som van ƒ 500., onder bijgevoegde voorwaarde, dat de Provincie eventueel, in evenredigheid dezer bijdrage, in de opkomsten zou deelen.

De onwil der Provincie Overijssel, om ook van hare zijde tot het werk bij te dragen, welligt ook de meening bij het Rijksbestuur, dat de Drentsche toelage niet voldoende was, schijnen de verwezenlijking van het ontwerp te hebben tegengehouden, waartoe welligt ook nog andere oorzaken hebben bijgedragen.

De ingezetenen van Coevorden hebben in 1854 eene nieuwe impulsie aan de zaak gegeven.

Bij een adres aan de Staten gerigt door het Gemeentebestuur dier plaats, wordt te kennen gegeven, dat dáár eene maatschappij is opgerigt, die zich, onder den naam van Coevordsche Kanaal-Maatschappij, den aanleg van het kanaal heeft aangetrokken en hoopt, die met erlanging van subsidien te kunnen volvoeren.

Het Gemeentebestuur, dat zelf een subsidie van ƒ 10,000. heeft toegezegd, verlangt daarbij van de Staten van Drenthe, in plaats van het vroeger toegezegde, een subsidie in eene ronde som van ƒ 25.000. Met deze gelden en het van het Rijk verwachte subsidie, gevoegd bij het kapitaal der Maatschappij, dat ook reeds ƒ 25.000. bedroeg, zou deze, naar de meening van het Bestuur, tot de uitvoering in staat zijn.

De beschikking op dit adres, binnengekomen in de zomervergadering van 1854, is door de Staten aangehouden tot in de vergadering van November daaraanvolgende; ook in die vergadering is de afdoening weder uitgesteld. Dit uitstel vindt zijnen grond daarin, dat de Staten vooraf bekend wenschten te zijn met het gevolg der aanvraag van de Drentsche Kanaal-Maatschappij om wijziging harer concessie, waarmede de zaak in een naauw verband staat.

V. Ten aanzien van de verbetering van het Meppelerdiep, waarvan reeds in 1853 een bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken ontworpen plan met eenige door ons voorgestelde wijzigingen bij U ter tafel werd gebragt, en waarvan de kosten waren geraamd op ƒ 106.000., is in de zomervergadering van dat jaar reeds door U besloten, de uitvoering van dit werk voor rekening van de Provincie Drenthe te nemen en daarvoor een crediet van ƒ 120.000. door U verleend, mits het Meppelerdiep in onderhoud aan de Provincie overgedragen en, behalve de heffing van een scheepvaarts- en lijnpadregt voor de kosten van onderhoud en aflossing van op te nemen kapitalen, subsidien van ƒ 30.000. van het Rijk en van ƒ 10.000. van de Provincie Overijssel aan haar verzekerd werden, doch zonder evenwel het toegestane crediet van ƒ 120.000. van het al of niet verleenen van het laatste subsidie afhankelijk te stellen.

Wij hebben dit besluit aan den Heer Minister toen dadelijk reeds medegedeeld.

Nadat wij in voorloopig antwoord hierop van den Heer Minister de kennisgeving hadden ontvangen, dat Zijn Hoog Edel Gestrenge zich gelukkig achten zoude, eene zoo gewenschte verbetering van dezen belangrijken waterweg te kunnen bevorderen en te zullen trachten, de bezwaren, die aan de onderneming nog in den weg stonden, op te heffen, zijn wij later, op onze aanvragen, om met den stand der zaak te worden bekend gemaakt, door Zijn Hoog Edel Gestrenge geïnformeerd, bij missive van 5 April 1854, dat de zaak, betreffende die verbetering kon gerekend worden, behoudens de nog te nemene maatregelen ten aanzien van de Staphorster schutsluis, te zijn beslist, en nu onlangs bij brief van 18 dezer, dat de zaak der Staphorster sluis nog niet geregeld was; dat een nieuw tarief van sluisgelden voor die sluis was ontworpen en 's Konings Commissaris in Overijssel uitgenoodigd, met de participanten of houders der aandeelen op de sluis gevestigd over de invoering van dat tarief in overleg te treden, zonder dat echter de uitslag van dat overleg, niettegenstaande spoedige behandeling werd aanbevolen, tot nog toe ter Zijner kennis was gekomen.

Het is ons leed, nopens de vordering van deze voor de Provincie zoo belangrijke aangelegenheid geen meer bevredigende uitkomsten te kunnen vermelden.

Groote Rijkswegen.

Door de buitengewone hoeveelheid gevallen sneeuw, in het begin der maand Januarij, is meermalen de passage langs dezen weg, vooral op het gedeelte tusschen den esch van het gehucht IJde en de Punterbrug, voor één of meer dagen gestremd geweest, schoon in de opruiming daarvan telkens met den meestmogelijken spoed is voorzien.

Het voornemen bestaat, om, tot voorkoming van sneeuwverstoppingen in het vervolg, de houtbeplanting op het voormelde gedeelte wegs, waardoor ze hoofdzakelijk veroorzaakt worden, nog dit jaar te doen opruimen.

Provinciale Wegen.

De onderhoudswerken van den weg van Assen naar de Hilte zijn voor eene som van ƒ 1990-„ over 1854 aanbesteed en door den aannemer naar vereischte uitgevoerd. Over het geheel is deze weg met de daarin gelegene kunstwerken en tolhuizen in goeden staat, met uitzondering van het gedeelte tusschen Assen en de Duurserbrug, dat, ten gevolge van de minder goede constructie en de ligging tusschen opgaand hout, zich in niet zeer gunstigen toestand bevindt.

Gemeente en Buurtwegen.

Wij hebben in ons laatstvorig Verslag gezegd, en wij merken het op nieuw op, dat wegen, waarvan het onderhoud is ten laste van Gemeenten, in de Provincie bijna niet gevonden worden. Dat onderhoud komt meerendeels òf ten laste van bijzondere pandpligtigen, òf van Boerschappen of Gehuchten.

Met de handhaving der verordeningen op het onderhoud en de policie dezer wegen zijn in de eerste plaats de Gemeentebesturen belast; vele dier Besturen echter blijven daarin zeer ten achteren, en schoon hunne rapporten meestal gunstig luiden, is de gesteldheid der wegen dikwijls zeer onvoldoende.

Wij trachten daarin verbetering aan te brengen door het doen opnemen van wegen door een gecommitteerde uit ons midden, waartoe het provinciaal reglement op het beheer derzelve ons de bevoegdheid geeft.

Onderscheidene plannen van bestrating van wegen zijn ontworpen. Voor sommige van welke subsidiën van de Provincie zijn aangevraagd en toegezegd.

Tot deze laatste behooren de weg van Dalen naar Coevorden, die van Zuidlaren naar Gieten, van Vledder naar Steenwijk en van Assen naar Beilen; voor de eerste waarvan het subsidie op 35 en voor de drie andere op 30 pct. der kosten van aanleg is bepaald.

Als bijdragen van het Rijk, zijn op de staatsbegrooting van 1855 voor de kosten dezer wegen uitgetrokken:

Voor die van den weg van Coevorden naar Dalen, op ƒ 21.931.40 begroot, ƒ 1500-„;

voor die van den weg van Zuidlaren naar Gieten, op ƒ 34.393-, begroot ƒ 3000-„;

voor die van den weg van Vledder naar Steenwijk, op ƒ 30.000-, begroot, ƒ 1875-„;

voor die van den weg van Assen naar Beilen, op ƒ 74.599-„ begroot, ƒ 6000.„;

Blijkens de toelichting op de staatsbegrooting, is het de bedoeling der Regering, om ook in elk der twee volgende jaren gelijke geldelijke bijdragen te verleenen, als hiervoren zijn opgegeven, en alzoo in het geheel het driedubbele van hetgeen op de begrooting van 1855 daarvoor is uitgetrokken.

Behalve voor deze wegen, is door ons, zooveel noodig na verkregene goedkeuring des Konings, mede nog magtiging verleend tot regeling van den aanleg:

Aan de Gemeentebesturen van Ruinerwold en Meppel, van eenen kunstweg tusschen die Gemeenten, ter lengte van 9672 ellen, van welken weg de bestrating in 1854 ook reeds bijna geheel is voltooid, en waarvoor een besluit van den raad tot tolheffing is goedgekeurd;

aan het Gemeentebestuur van Eelde, tot regeling met dat van Haren, van den aanleg van een weg van Paterswolde naar laatstgemelde plaats;

aan het Gemeentebestuur van Smilde, tot regeling met de betrokkene Besturen in Friesland, van den aanleg eens wegs van Smilde naar de grenzen van die Provincie, in verband met eene bestrating door het zuidelijke gedeelte derzelve naar de Lemmer, voor welken weg mede in 1854 aanvrage om een provinciaal subsidie is gedaan, hetwelk echter nog niet is toegezegd, omdat die aanvrage geoordeeld werd, vooraf nog eene nadere instructie te behoeven;

aan de Gemeentebesturen van Hoogeveen, de Wijk en Zuidwolde, voor de regeling met dat van Avereest, van den aanleg eens kunstweg tusschen die Gemeenten, met een zijtak naar de Dedemsvaart, waarvoor mede eene aanvrage om een provinciaal subsidie bij ons Collegie is ingekomen;

aan de Gemeentebesturen van Borger, Emmen, Gasselte, Gieten en Odoorn, van den aanleg van zoodanigen weg tusschen die Gemeenten.

Verbeteringen van wegen of straten hebben de volgende plaats gehad:

Te Peize is de weg door het dorp bestraat, waarvan de kosten hebben beloopen ƒ 2345.14[5], welke voor 4/5 zijn gedragen door de pandpligtigen en voor 1/5 door de Gemeente;

onder Zuidlaren is de weg van de Groeve en Zuidlaarderveen naar Kiel en Windeweer, over eene lengte van omstreeks 400 ellen, door ophooging met rood zand meer bruikbaar gemaakt; en hebben overigens verbeteringen, vernieuwingen of verlengingen van straten binnen de bebouwde kommen der Gemeenten plaats gehad te Assen, Hoogeveen, Rolde en Ruinen.

Landbouw.

De toestand van den landbouw en der veeteelt was in het vorige jaar zeer gunstig, en beide hebben aanzienlijke voordeelen opgeleverd. De oogst toch van dat jaar is, ten aanzien van bijna alle gewassen, goed uitgevallen; terwijl voor de onderscheidene voortbrengselen van den landbouw en voor het vee hooge prijzen zijn bedongen. Daarbij blijft de landbouw overal in de Provincie zich uitbreiden en neemt de veestapel toe, zoodat beide zich meer en meer ontwikkelen en vooruitgaan.

De koop- en huurprijzen der landerijen zijn nog steeds stijgende; de huurprijzen echter niet in verhouding tot de koopprijzen, vooral wat aangaat de in haar geheel verhuurde boerderijen, gelijk reeds in ons vorige Verslag is opgemerkt.

Het Genootschap van Landbouw in Drenthe bleef in 1854 zijne werkzaamheden aan dezen tak van nijverheid wijden, en mogt het getal zijner leden weder zien toenemen. Behalve eene algemeene tentoonstelling, door het genootschap gehouden, waarop bij eene volgende rubriek zal worden teruggekomen, hebben bijzondere tentoonstellingen bij de Afdeelingen, waarin het Genootschap is gesplitst, plaats gehad, welke, ofschoon op kleinere schaal, zeer zeker ook het hare tot aanmoediging en bevordering van landbouw en veeteelt hebben bijgedragen.

In Junij 1854 is het IXe Landhuishoudkundig Congres te Assen gehouden. Deze wetenschappelijke bijeenkomst werd vereerd en opgeluisterd door de hooge tegenwoordigheid van Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning, die aan de uitnoodiging van het Bestuur om het Congres bij te wonen, wel bereidvaardig heeft willen voldoen, en tevens door een bezoek van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Frederik der Nederlanden, welke beide Vorsten daardoor van hunne belangstelling in den landbouw, de voornaamste bron der algemeene welvaart, bijzonder ook in dit Gewest, op nieuw de blijken hebben gegeven. De geestdrift, welke de bevolking ter dezer gelegenheid aan den dag legde, getuigde van hare gehechtheid aan- en liefde voor- den geëerbiedigden persoon des Konings en het Koninklijke Stamhuis. Met blijkbare tevredenheid gaf Zijne Majesteit de toezegging van weldra de Provincie nader te zullen bezoeken, ten einde zich alsdan meer in de bijzonderheden met haar bekend te maken.

Het getal leden van het Congres, te Assen te zamen gekomen, beliep ruim 800, waaronder vele zaakkundige en talentrijke mannen uit alle oorden des Rijks, die gedurende eenige dagen in hunne gehoudene vergaderingen van gedachten hebben gewisseld en hunne meeningen hebben geuit, over talrijke voor landbouw en nijverheid gewigtige onderwerpen, en middelen hebben beraamd en aan de hand gegeven, die tot den vooruitgang en bloei daarvan kunnen leiden.

Het getal vreemdelingen, die, bij gelegenheid van het Congres, Assen hebben bezocht, is buitengewoon groot geweest.

Behalve de vruchten, daarvan voor landbouw en veeteelt te wachten, heeft het Congres ongetwijfeld

ook nog die voordeelige zijde, dat de Provincie er meer algemeen bij hare landgenooten door is bekend geworden, en de algemeene belangstelling meer heeft gewekt.

De middenprijzen der veldvruchten en boter en de hoeveelheden daarvan ter markt gebragt, hebben, zoover die door de Gemeentebesturen zijn opgegeven, op de weekmarkten in de nagenoemde Gemeenten bedragen, als volgt: Assen: Rogge per mud f 9.43, Boekweit f 6.95, Aardappelen f 2.30; boter per pond f 0.80. Meppel: Rogge per mud f 9.66, Boekweit f 7.51, Boter per pond f 0.89. Coevorden: Rogge per mud f 9.24, Boekweit f 7.44. Hoogeveen: Rogge per mud f 9.58, Boekweit f 7.35, Boter per pond f 0.77.

Hoeveelheden ter markt gebragt: Assen 15,829 m. Rogge, 11,476 m. Boekweit, 3,258 m. Aardappelen, 19,448 pd. Boter. Meppel: 391.450 pd. Boter. Coevorden: 14,326 mudden Rogge, 25,847 m. Boekweit. Hoogeveen 5,922 mudden Rogge, 4,940 m. Boekweit.

a. *Verveening.*

Vergunningen tot verveening zijn aangevraagd door het Bestuur van de Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij, van bepaalde hoeveelheden door haar aangekochte veenen in de Marke van Noord- en Zuidbarge, onder de Gemeente Emmen, ter grootte van 1500 bunders, en in de Marke van Odoorn ter grootte van 192 bunders, met inbegrip der oppervlakte, die voor den aanleg van het kanaal benoodigd is.

Beide die aanvragen zijn bij ons nog in behandeling en instructie.

Omtrent deze zaak hebben wij bijzonderheden te vermelden, die wij liever zouden verzwijgen, doch waarvan de vermelding ons pligt schijnt.

Bij het Koninklijk besluit van den 17 Februarij 1819 (Staatsblad no. 6), houdende bepalingen op het stuk der *verveeningen en ontgrondingen*, en waarbij in art. 1 het ondernemen van hooge en lage verveeningen zonder toestemming des Konings is verboden, is, blijkens de praemissie, zeer teregt uitgegaan van de stelling, dat de belangen van derden, d. i., die der eigenaren van aangelegene landen, dijken, wegen, waterleidingen enz., bij het verleenen van vergunning tot verveening zijn in acht te nemen. Die stelling is nader ontwikkeld in de artt 1—7 van het door den Koning goedgekeurde Reglement op de verveeningen in de Provincie Drenthe van den 8 November 1853, en diens bepalingen strekken vooral tot verzekering, dat, bij de instructie van het verzoek om vergunning tot het ondernemen eener verveening, de belangen van derden worden gekend, en aan de vergunning verbonden kunnen worden de voorwaarden, die tot verzekering dier belangen noodig zijn.

De tot ons gebragte aanvragen betroffen veengronden grenzende aan- en omgeven van andere veenen van zeer grooten omvang. De te verveenen gronden in de Marke van Zuid- en Noorbarge inzonderheid maken een betrekkelijk zeer klein gedeelte uit van de *groote massa* veenen in den zuidoost-hoek van Drenthe, in onderscheidene Marken aanéén gelegen.

Een verkeerd plan van verveening van de bij de aanvraag bedoelde gronden zou zijn eene greep in de toekomstige verveening van geheel die massa's veen, die de schroomelijkste gevolgen zou kunnen na zich slepen.

Naar mate de bedoelde aanvragen dus weinig voorbereid, om zoo te zeggen onbekookt, tot ons werden gebragt, hebben wij gemeend, bij de voorbereiding met alle voorzorg en omzigtigheid te werk te moeten gaan. Het gevolg daarvan is geweest, dat wij, na onzerzijds zooveel mogelijk getracht te hebben, die inlichtingen te bekomen, die wij behoefden, in November 1854 (de aanvragen waren in Maart van hetzelfde jaar bij ons ingediend,) van de aanvragers hebben verlangd de verstrekking van bepaalde gegevens, die ons ontbraken, om het plan van verveening in zijn geheel te overzien.

Dit ons verlangen heeft ten gevolge gehad, dat het Bestuur der Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij zich tot den Koning heeft gewend, met een verzoekschrift, waarbij op ons Collegie de blaam geworpen wordt, van de zoo nuttige onderneming dier Maatschappij tegen te werken, door van haar, ten aanzien van de voorgenomene verveening, geheel overbodige en onmogelijke zaken te vorderen, en waarbij directelijk van de Hooge Regering de bedoelde vergunning wordt gevraagd.

Wij meenen, in een berigt daarop, aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken ingediend, ten klaarste de ongegrondheid van des Bestuurs beweren te hebben aangetoond.

Wat de tegen ons ingebragte beschuldiging aangaat, wij achten ons daarboven verheven, en zouden zo verzwegen hebben, ware het niet, dat van wege deze Maatschappij (of van wege de ondernemers, met wie zij in betrekking staat, of van haar Bestuur zelf, laten wij in het midden,) ook reeds vroeger geruchten zijn uitgegaan, die van tegenwerking van het Provinciaal Bestuur tegen de geheele zaak gewaagden; geruchten, die, wij hebben grond om het te vermoeden, ook bij de Hooge Regering eenigen indruk hebben gemaakt.

Wij hebben niet geschroomd, aan den heer Minister in ons rapport te kennen te geven, dat het ons voorkwam, dat hier een systeem van verdachtmaking werd gevolgd. Zoodanig systeem wordt (zoo zeiden wij ook in dat berigt,) naar het schijnt, met bijzonder goed gevolg aangewend, daar, waar bij hem, van wien het uitgaat, fouten te bedekken zijn, of wel, het is een geschikte afleider van het oog dat de gebreken heeft ontdekt, op iets anders, *op het gebrek van een derde.*

Hebben wij gemeend deze gelegenheid te moeten aangrijpen, om onzer verontwaardiging lucht te geven, wij hopen in de zaken der Maatschappij, ook wat betreft deze aanvragen tot verveening, die nader tot voorbereiding aan ons zijn opgedragen, de meest mogelijke onpartijdigheid in acht te nemen. Schoon al de onderneming der Maatschappij de schoone vooruitzigten niet verwezenlijken zal, die haar prospectus beloofde, zij is en blijft eene zaak belangrijk voor ons Gewest, en uit dat oogpunt alleen zullen wij, als Collegie van Bestuur, de zaak blijven beschouwen.

Voor de veenderijen is het jaar 1854 niet ongunstig geweest. Door de langdurige droogte is de graving en vooral de droogwording van den turf zeer bevorderd.

De hoeveelheid gegraven turf in het verveeningssaizoen van 1854, in deze Provincie getauxeerd, beloopt voor de eerste soort (laag veen): 1e klasse 57,583 tonnen, 3e kl. 3490 t. Tweede soort (hoog veen): 1e kl. 292,869 tonnen, 3e kl. 12,771,356 t., te zamen 13,125,298 tonnen.

Hiervan bedroeg de accijns in hoofdsom f 278,897.16 en het totaal bedrag met opcenten en zegel, in het debet der veenlieden gebragt, f 392,687.19^5.

De prijzen van den turf waren nagenoeg gelijk aan die van het jaar te voren, met inbegrip namelijk van den accijns, gemiddeld per dagwerk van 12000 turven van den zwarten turf f 25.„ en van den graauwen f 14.„.

Bij het onvolledige of het geheele gemis van opgaven deswege van de Gemeentebesturen, kan het aantal arbeiders, in de veenderijen gebezigd, niet met eenige juistheid aangegeven worden.

b. *Jagt en Visscherij.*

De wildstand van het jagtsaizoen 1854 is gunstig geweest.

Het getal verleende groote jagtacten bedroeg 197, dat der kleine acten 3; het getal groote vischacten 38 en dat der kleine 198; terwijl aan kennelijk onvermogenden 59 kostelooze vergunningen zijn uitgereikt.

De jagt- en vischacten, te zamen 336 stuks, hebben aan regt en zegel, buiten de opcenten, opgeleverd eene som van f 4553.50, zijnde f 201.50 meer, dan in het voorgaande jaar 1853.

Het regt van visscherij in de Hoofdvaart en de Beiler- en Oostermoersche vaarten is in het openbaar door ons verpacht, doch de opbrengst dezer verpachting is, bij de weinige vischrijkheid dier wateren, zeer gering geweest.

Het getal geregistreerde duiventillen beliep 14.

Voor schadelijk gedierte, gedood van 1 Januarij 1854 tot den laatsten December van dat jaar, 2311 stuks uitmakende, is wegens premieën eene som van *f* 844.60 uitgegeven.

In de Provincie zijn aanwezig 9 bezoldigde en 21 onbezoldigde Opzieners der Jagt en Visscherij.

De standplaatsen der bezoldigden zijn Assen, Beilen, Borger, Dalen, Diever, Hoogeveen, Norg, de Wijk en Zuidlaren.

Het getal relazen van de Opzieners der Jagt en Visscherij en van de verdere beambten, tot het doen van bekeuringen geregtigd, beloopt 69 stuks.

Deze relazen hebben 51 veroordeelende vonnissen en 11 vonnissen van vrijspraak ten gevolge gehad, terwijl 6 relazen voor vervolging onvatbaar zijn geacht, en de strafvordering wegens de overtreding, bij het nog overige relaas geconstateerd, overeenkomstig art. 40, 2e lid, der wet van 6 Maart 1852 (Staatsblad no. 47,) is voorgekomen.

Ambachts- en Fabrieksnijverheid.

De ambachtsnijverheid in deze Provincie is in bloeijenden staat, in die mate zelfs, dat er gebrek aan handen is.

Van de in 1853 in de Provincie aanwezige voornaamste fabrieken is in ons laatstvorig Verslag eene opgave gedaan, behalve van de koren- en andere molens. Aan die opgave verwijzen wij thans, om niet telkens in herhaling te komen.

Van de bedoelde fabrieken zijn vervallen eene jeneverstokerij te Beilen; eene in 1853 te Assen opgerigte calicotweverij en eene dergelijke weverij, reeds vroeger opgerigt te Rolde; terwijl mede te niet zijn gegaan, immers niet hebben gewerkt, de steenbakkerijen te Noordbarge en Westenesch, Gemeente Emmen, doch de steen- en pannenbakkerij te ter Heil, onder Roden, die in 1853 had stilgestaan, weder in werking geweest is.

Voor nieuwe fabrieken zijn vergunningen verleend door Zijne Majesteit den Koning voor eenen wind-, koren- en oliemolen te Makkum, die echter niet tot stand is gekomen; en voor eenen wind-korenmolen te Buinerveen, Gemeente Borger; en door ons Collegie voor eene veld-kalkbranderij onder Anlo; eene steen- en tevens pannen- en plateel-bakkerij te Roden, en twee steenbakkerijen te Diever en Hoogeveen; met welke laatste eene proefbakking is gedaan, die echter niet aan de verwachting schijnt beantwoord te hebben. Fabrieken met stoomwerktuigen zijn in 1854 niet opgerigt en de bestaande te Veenhuizen en Assen hebben geene veranderingen ondergaan.

De meeste fabrieken zijn in vooruitgaanden of gunstigen staat.

In de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid waren 420 weefgetouwen in werking, waarop ruim 29.000 stukken katoen geweven zijn; terwijl daarin omstreeks 50 volwassenen en 150 kinderen werkzaam waren, en in de stoom-katoen- of garenspinnerij te Veenhuizen omstreeks 200 werklieden.

In de beide glasfabrieken in de Gemeenten Borger is wederom aan een honderdtal werklieden aanhoudend werk verschaft.

Handel en Scheepvaart.

Binnenlandsche handel.

Sedert meer vrijgevige beginselen, ten aanzien van de toelating van nieuwe markten, zijn gevolgd, is het aantal jaarmarkten in deze Provincie aanzienlijk vermeerderd. Zoo zijn ook in 1854 weder in twee gemeenten, te Peize en Vries, dergelijke markten ingesteld. De uitkomst zal echter moeten leeren, of door deze steeds voortgaande vermeerdering van markt... concurrentie niet te groot en de handel te veel ... deeld wordt, dan dat alle op den duur zich zo... kunnen staande houden.

Binnenlandsche scheepvaart.

In 1854 behoorde in de hieronder genoemd... meenten het volgende aantal schepen, metende ... daarbij opgegeven tonneninhoud, te huis. Daar... zijn evenwel niet begrepen de vaartuigen beho... tot de openbare middelen van vervoer, noch de ... zoogenaamde bokken, in de veenderijen gebruik... dende. Het getal schepen was te: Hoogeve... schepen, metende 15,113 tonnen; Meppel 154 sc... Smilde 72 schepen, metende 3,396 tonnen; ... 36 schepen, metende 3,000 tonnen; Gieten ... pen, metende 169 tonnen; Anlo 4 schepen, ... 333 tonnen; Assen 14 schepen, metende 466 ...

Voor de schepen, die uit Hoogeveen, Mep... Smilde afvaren, bestaat bekentelijk geen ander... naar zee, dan langs het zoogenaamde Zwolsche ...

Dat Zwolsche Diep, vroeger een vrij vaarwater, d... de Drentsche binnenschepen voldoende diepte had. ... zondering welligt van enkele tijden voor weinige die... pen, is geen vrij vaarwater meer. — Bij Koninklijk ... van 30 October 1854 is, nadat vroeger naar ondersch... tarieven voorloopig en bij wijze van proefneming ... dat vaarwater geheven was, voor onbepaalden tijd ... rief van tolheffing vastgesteld, krachtens 't welk v... Januarij 1855 op het Zwolsche Diep tol wordt ge... als tonnegeld, licht- en havengeld. De geschieden... deze tolheffingszaak is bekend. Ze is voor de Pr... Drenthe aangevangen onder treurige auspiciën. Nie... staande haar Bestuur tijdig voor de belangen der Dre... schipperij was opgetreden, hebben de eerste regeri... delingen in de zaak haar beslag gekregen, zonder ... Bestuur was gekend. Later hebben, bij de opv... handelingen der Regering, de vertoogen van de Stat... Drenthe en van hun Gedeputeerd Bestuur weinig ... gedragen. — Die tol is, naar onze overtuiging, een b... voor de Drentsche binnenschipperij, buiten alle eve... heid tot eenig voordeel, dat zij van de verbetering ... Zwolsche Diep, als vaarwater, ooit hebben kan. W... overtuigd, met het meerendeel der Besturen in Ove... die over de zaak geraadpleegd zijn, dat naar billijkhe... andere grondslag van tolheffing dan die van den d... der schepen gelden kon, dáár, waar de verbetering ... *dieping* van het vaarwater zou bestaan, en dat waa... van het verkregen voordeel alleen kon leiden tot b... van het bedrag van den tol. Die grondslag is bij het ... niet aangenomen; daardoor ontbreekt, wij spreken ... vertrouwen uit, een billijke maatstaf van heffing, ... schen, het Tarief bestaat, de Staten van Drenthe ... het hunne, ook wij hebben het onze gedaan, om on... bezwaren voor de Drentsche binnenschipperij af te ... Wij kunnen betreuren, dat onze schipperij onevenr... belast, tot instandhouding eener bijzondere onderne... een ander gewest, waardoor *bevordering van de w... van dat Gewest of van een deel daarvan wordt* ... Het ligt niet in onze magt, het bezwaar uit den w... ruimen.

In het getal der in de Provincie aanwezige sch... timmerwerven is, zoo ver ons bekend, geen ver... ring gekomen. Op de te Meppel bestaande 3 we... met 30 werklieden, zijn gebouwd 6 nieuwe en ... pareerd 76 vaartuigen. Op de 9 werven te Hoogev... met 56 arbeiders, waaronder 6 leerlingen, zij... stapel gezet 24 overdekte en 4 onoverdekte vaart... 8 brandschuiten en 1 punter, terwijl afgebo... van stapel zijn geloopen 13 overdekte en 3 o... dekte schepen, 7 brandschuiten en 1 punter, e... steld 108 overdekte en 206 onoverdekte schepen ... brandschuiten en 17 punters. Op de te Smilde ... staande 2 werven zijn 21 arbeiders werkzaam ... weest; verdere opgaven zijn van daar niet ge... Omtrent de werf te Gasselte is mede niets berigt...

Maten en Gewigten.

De herijk heeft in 1854 opgebragt f 1345.02^5, ... f 44.32^5 meer dan in 1853.

Voor het Nederlandsche vaatwerk is aan ijkloon ... vangen f 40.87^5 en voor honig- en botervaten: te ... f 21.87^5; te Beilen f 67.40; te Coevorden f ... te Dwingelo f 90.65; te Emmen f 31.37^5; te ... f 124.90; te Meppel f 253.82^5, totaal *f* 638.0... zulks in het geheel voor 5845 halve, 9834 acht... 11 zestiende botervaten, 25 tonnen, 589 halve ... nen en 983 kwart tonnen voor honig.

Middelen van vervoer te lande.

Volgens de door de Besturen der betrokken ... meenten daarvan ingezondene verslagen, zijn alle... Assen processen-verbaal van bekeuringen opge... en zulks wegens overtredingen van het Reglem... de middelen van vervoer te lande.

GEDRUKT BIJ GRATAMA TE ASSEN.